

POLIITIKA
EI SEISA PAIGALLOODUS: LUMMAVAD
TAIMERIIGI JUVEELID –
ORHIDEED LK 20

KOLMAPÄEV

2. märts 2011

HIND EESTIS 1,15 EURO / 18 KROONI

VÄLISMAAL 2,10 EURO

NR 50

Eesti Päevaleht

epl.ee

Teene: Venemaa Raudteede juht Vladimir Jakunin ei saa kuidagi läbi Tallinnale abi jagamata, oma viimase visiidi ajal kamandas ta siia Maria teatri.

Maria teatri
kontserdi taga
seisab Jakunin

Väidetavalt oli kontsert lohutusking selle eest, et lubatud idaraha Eestisse ei jõudnud.

Esmaspäeval ootamatult Tallinnas esinenud maailmakuulsa Maria teatri peasponsoriks on VTB pank, mille president Andrei Kostin kuulus aastatel 2007–2010 Venemaa Raudteede direktorite nõukokku, mida juhib Vladimir Jakunin.

Maria teatri sümfoonikute tasuta kontserdile Tallinnas osutas tuge just Vladimir Jakunin, kes möödunud suvel lubas kaitsepolitsei ettekande kohaselt Edgar Savisaarele 1,5 miljonit eurot Keskerakonna valimiskampaania rahastamiseks. See raha jäi kaitsepolitsei sekkumise tõttu Keskerakonnale üle andmata, kuid Eesti Päevalehe andmetel

oli valimiste nädalale organiseeritud Vene sümfoonikute kontsert omamoodi lohutuskingitus keskparteile: raha küll ei saa, aga see-eest esinevad teie valitud publikule kuulsad muusikud.

MTÜ Russki Dom nõukogu esimees Jevgeni Tomberg sõnas, et Jakunin helistas üle-eelmisel laupäeval pärast Lasnamäe kiriku risti pühitsemist toimunud linnapea vastuvõtul raekoja maestro Valeri Gergijevile, et üle täpsustada Tallinna kontserdi kuupäev. „Gergijevi tulekust oli juba tegelikult varem juttu olnud ning see oli viimane täpsustamine. Gergijevile sobis nimetatud kuupäev ja siia saa-

bus ta tegelikult siiski linnapea kutsel,” rääkis Tomberg.

Gergijev oli EPL-i andmeil Jakunini kõne ajal parajasti Jaapanist koju Peterburi naasmas. Kuna dirigent pidi koju sõitma

KONTSERDI MAKSUMUS

- Kontserdikorraldajate hinnangul võib Maria teatri sümfooniaorkestri keelpilli-koosseisu kontserdireisi tegelik maksumus jääda vahemikku 10 000–50 000 eurot.
- Summa sõltub muusikute honorarist, sõidu- ja majutuskuludest.

Helsingi kaudu, siis kujutas üheks õhtuks Tallinnasse tulek talle vaid kerget kõrvalepõiget reisimarsruudist ning seega sai teoks erakordne sündmus: oma kontserte lausa kaks aastat ette planeeriva sümfooniaorkestri, tõsi küll, vähendatud koosseisus, Tallinna kontsert korraldati ülimalt kiiresti.

Tallinna abilinnapea Yana Toom ütles, et ei tea Maria teatri sümfoonikute Tallinna kontserdi korraldusdetale. „Mina pole seda vestlust kuulnud, kuid sain esmaspäeval Valeri Gergijevilt teada, et Vladimir Jakunin on tema hea sõber,” ütles Toom. Linnapea Edgar Savisaarelt ei õnnestunud eile kommentaari saada.

Linnal kulus ainult 5000 eurot

Tallinna kulud kontserdi korraldamisel piirdusid 5000 euroga, mis kulus Nokia saali rendiks, lava kaunistamiseks ning maestro Gergijevi VIP-alale lennujaamas. Kes maksis muusikute reisi ülejäänud kulud ja võimaliku honorari? „Maria teater ning sponsorid,” ütles abilinnapea Yana Toom.

Nokia kontserdisaal mahutab ligi 1800 inimest. Toomi sõnul lasi linnavalitsus 1100 piletit tasuta laiali jagada kontserdimaja kassast, kuhu inimesed teadsid pileteid küsima tulla tänu reklaamplakatile ja mõnes vene- ja eestikeelses raadios edastatud reklaamile. • Tuuli Jõesaar

FOTO: TERJE LEPP

Dirigent Valeri Gergijev esmaspäeval saladuslikul kontserdil

VIKING LOTTO

ENNUSTATAV JACKPOT

€ 2 000 000

Sellest
õnne numברי
võidufond € 1 400 000
(üle 21 900 000 krooni)

BINGO LOTO

ENNUSTATAV JACKPOT

€ 450 000

(üle 7 000 000 krooni)

Vaata Lotokolmapäeva saadet kolmapäeviti kell 19:30 ning Viking Lotto loosimise ülekannet kolmapäeviti kell 20:55 ETV ekraanil.

AASTAST 1905

Suusatamises uus mõõdupulk

1999. aastast alates on Eesti suusatamine elanud kogu aeg tiitlivõistluste medalite ootuses. Isegi kui me pole medaleid kätte saanud, on Eesti koon-dislased alati neile tõsiselt pretendeerinud. See aeg hakkab läbi saama. Pidevad medalinõudlejad Andrus Veerpalu ja Kristina Šmigun-Vähi on loobunud, Jaak Mae on oma viimatisel 14. kohaga MM-il küll üsna korralikus hoos, kuid mitte ka võimete tipul. Temagi puhul on pidevalt õhus küsimus, kui kaua ta jätkab. Ülejäänud tegutsevad hoopis teisel tasemel.

Ei, mitte halval tasemel. Peeter Kummeli kuues koht vabatehnika sprindidistantsil ja ka Algo Kärbi 23. koht 15 kilomeetri klassikasõidus on korralikud näitajad. 21-aastase Karel Tammjärve 26. koht samal distantsil aga annab igati lootust, tegemist on ka mitmekülgse sõitjaga. Kuid pidev medalilootus on meist siiski selge tasemevahe kaugusel. Ja naiste puhul on seis ikka suhteliselt hapu. Peame nüüdsest edu mõõtma teise mõõdupulgaga.

Halvem on aga see, et isegi nii heal alal nagu suusatamine on meie pink ikkagi lühike. Sõltume väga palju üksikutest korüfeedest. Oluline probleem on, et Mati Alaver võib lahkuda Vene koondist juhendama. Eesti suusatamise edu on siiani päris palju talle omistatud ja seda mõistavad ka venelased. Selget Alaveri asendajat aga praegu ei paista. Heade rahvusvaheliste tulemustega treener on ka Anatoli Šmigun, kuid tema klapp on siiaaani piirdunud pigem oma perekonnaga ja mujalt talle õpilasi suurt tulnud pole.

Kuid miks peaksime eeldama, et järgmine treener peab olema Eestist? Jalgpallis on ju rahvusvahelisi treenereid palju olnud. Suusatamises sobib venelastele eestlasest treener. Miks ei võiks meile sobida näiteks norralasest või soomlasest treener? Alaver on tugev, kuid ka temal on miinuseid nagu igal inimesel. Välis-treeneriga ehk lõpeb ükskord see jutt, et ega siin Eestis saagi uisustiili korralikult sõita, pole päikeselist lund. Norralastel tekivad Põhja-Atlandi tsüklonid otse ukse all ja pole ka päikest, aga vabatehnikat sõidavad nad hullumeelselt hästi. ●

Kevade räpane pale

Kõigi Eesti linnade ja asulate heakorraeskirjast või koerte ja kasside pidamise eeskirjast leiab samas või pisut erinevas sõnastuses järgmised read: omanik on kohustatud tagama oma koera või kassi reostuse kohese koristamise, kui see on reostanud üldkasutatava ruumi, sõiduvahendi, hoovi, tänava, õppeplatsi või muu avaliku koha. Mida madalamaks sulab lumi, seda teravamalt torkab silma – ja nõnda kordub aastast aastasse –, et arvestatav osa koerapidajaid ei täida neid eeskirju. Mis oleks, kui lisaks eeskirja punkti, et koos koeraga avalikus kohas liikuja kohustuslikku varustusse kuulub kilekotike ja väike kühvel (nagu jalakäijal varsti helkur)? Kui mitte muud, siis eeskirja arvatavate eirajate trahvimise muudaks see lihtsamaks. ●

EESTI PÄEVALEHT

Peatoimetaja: Lea Larin, 680 4400 Toimetust: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee Eesti uudised 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, Tallinna uudised 680 4426, välisuudised 680 4455 Ärioleht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, melu 680 4544, sport 680 4490.

Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee Väljaandja: Eesti Päevalehe AS, rg-kood 10138194

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma Eesti Päevalehe AS-i kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

DEMOKRAATIA ASEMELE võiks rääkida õiglasemast ühiskonnast

Demokraatiast tehakse peenraha

Andres Laasik

kultuuri-toimetaja

Võimu tipus tõuseb inimene lendu, kaotab pinna jalge alt ja puistab suust välja mõttetusi. Barack Obama korrutab mantrat demokraatiast, mida Põhja-Aafrikas tema sõnul kohe-kohe kehtestama peaks hakkama. Obama räägib „rahumeelsest liikumisest demokraatiasse” ja loodab väga, et selle peaks läbi viima sõjavägi.

Kas siis peaks rakenduma kemalistlik stsenaarium, mis nii väga rahumeelne ei olnudki? Ja mingeid kiireid tulemusi see stsenaarium ei paku – seda näitab Türgi näide, mis iseenesest ei ole sugugi lootusetu.

Demokraatiateemalist kaagutamist kostab ka Brüsselist. Kui te demokraatiat austate, siis kõik on korras ja me aitame teid, kostab sealt ühiskondadesse, mis on jagunenud upsakaks või-

muks ja väljakul mässavaks noorsooks.

Egiptuse ja Tuneesia puhul demokraatiast rääkimine on vähemalt üldsõnaline ja paljastab murettekitavalt tegeliku välispoliitika puudumise. On ju olemas lihtsamad sõnad. Demokraatia asemel võiks rääkida õiglasemast ühiskonnast, kus oleks vähem korruptsiooni. Sisejulgeolekust, kus oleks vähem vägivalda. Inimeste murede kuuldavõtmisest. See ei ole Põhja-Aafrikas mässavates ühiskondades mitte ainult arusaadav, vaid ka oodatud. Nagu on oodatud ka abi, mida võiks suunata avatuma ühiskonna ülesehitamiseks.

Venemaal sõimusõna

Kuidas ka ei vaata, on järgnev areng selline, kus uus võim on vähem ilmalik ja suuremat rolli mängib sõjavägi. Ehk siis suurema tähtsuse omandavad institutsioonid, millel pole demokraatiaga midagi pistmist. Aga kui see uus tasakaal tähendab enam õiglust, suuremat avatust ja uusi võimalusi, siis ei tohiks hädakella lüüa. Võimu vahetumise fakt on ju iseenesest ühiskonna jaoks tervendav nähtus. Egiptuses juhtus see vägivallatult, mis on juba hästi.

Pole mingi saladus, et tänapäeva Venemaal on „demokraat” peaaegu sõimusõna. Pärast Surkovi leiutatud „suveräänse demokraatia” jura on selle mõistega üldse vene keeles midagi raske peale hakata. Samal ajal on uuringute koha-

selt venelaste seas väga hea maine näiteks Euroopa inimõiguste kohtul. Inimesed pooldavad ausaid ja õiglasi valimisi. Vastustatakse korruptsiooni. Hoiakutega demokraatia elementide suhtes pole häda midagi. Tegevuspõld väikeste tegude poliitikaks on Venemaal avar, nii nagu Põhja-Aafrikaski. Aga demokraatia sõna selle jaoks lõrtsida pole vaja.

Kaugete maade välispoliitika pisikese Eesti jaoks oluliste teemade hulka ei kuulu ja meie esipoliitikute suust pole seepärast

Egiptuse uus võim tuleb vähem ilmalik ja suuremat rolli mängib sõjavägi.

mingeid väga suuri lapsusi kostnud. Kuid Euroopa Liidu kodanikena on meilgi vastutus, et Brüsselist kostev demokraatia sõna asjatu ja liigne pruukimine mõistete segadust ja kurja ei sünnitaks, nii nagu see mõnes kohas on juba juhtunud. Vastutuse realiseerimisega on juba raskem. Aga siiski, kas me teame, mis toimub europa-lamendis, kus on meie valitud ja seatud. Ja kus meie oma valitud Kristiina Ojuland on üks suur demokraatia-kaagutaja. Tasub kuulata ja vaadata. ●

epl.ee

ARVAMUSVABADUS

Lugejate kirjad

Koormusi kärpida on vale

● Tallinna Lepatriinu lasteaias on alates 2009. aastast koondatud tervisetöötaja, logopeedi, 0,5 muusikaõpetajat ja 0,5 liikumisõpetajat. Nüüd on lasteaias valiku ees, kas vähendada õpetajate koormusi veelgi või minna kõõgi kallale – koondada peakokk ja tema abipersonal, kes on konkursi „Parima toitlustamisega koolieelne lasteasutus 2007” võitja.

Rahaprobleem tuleneb sellest, et Lepatriinu lasteaias on liiga palju vanempedagooge ja üks pedagoog-metoodik. Lapsevanemadena oleme väga rahul, et meie lastega tegelevad kogunud õpetajad, paraku ei tule lasteaias just seetõttu enam pearahast ots otsaga kokku ja kõikide õpetajate koormust peab kümnendiku võrra vähendama. Juba praegu töötab kaks õpetajat 0,875-koormusega ja üks õpetaja 0,75-koormusega, nüüd puudutab tööaja kärpimine kõiki.

Pearaha nappuse tingib ka asjaolu, et koolieelsetes rühmades ei ole sajaprotsendiline täituvus. Nii on lasteaiast „puudu” kaheksa last ja nendega kaasnev pearaha. Koolieelsetesse rühmadesse ei ole üldjuhul kuskil Tallinnas järjekorda.

Kokku hoida ei ole enam kusa-gilt. Investeeringud on minimaalsed, osas rühmades on puudu voodid ja esikukapid, ekspertiis on tunnistanud elektrisüsteemi vananenuse ja ohtlikkuse.

Õpetajad soovivad siiralt teha lasteaiaelu lastele paremaks, tänapäevasemaks, sõbralikumaks. Viimati (2010) pärjati kaks õpetajat innovaatilise lasteaiatöötajaga tiitliga, lasteaiad on valitud lapsesõbralikuks lasteaiaks 2008. läbi aastate on mitmedki õpetajad võitnud tubli terviseedendaja auhindasid.

Lepatriinu lasteaias on olnud nn unetute rühm – lapsed, kes ei soovinud magada, kogunesid saali liikumisõpetaja või muusikaõpetaja valve alla. Muuseas, 12 rühma peale oli neid vaid kuus. Nüüd, kus koormusi veelgi vähendatakse, ei tule selline võimalus aga enam üldse kõne alla.

Koormuse vähendamise asemel oleks alustuseks normaalne suurendada ühele rühmale ette nähtud koormust 1,75-lt 2,0-le, et igal rühmal oleks kaks kindlat õpetajat, kelle tööaeg kattub osaliselt. Siis oleks neil ka aega rohkem lastega tegelda. Koormusi ehk sisuliselt palkasid kärpides ei ole meil aga lootustki, et see lähiajal juhtuks.

Kui unistada, siis tahaks loomulikult palju enam. Tahaks tagasi tervisetöötajat ja logopeedi. Tahaks väiksemaid rühmi. Tahaks enam kui 2,0 õpetajat rühma kohta. Tahaks lasteaiad, kus on eraldi magamistuba. Tahaks aktiivsemat õppe-tegevust, alustuseks veelgi pike-maid laulu- ja liikumistunde.

Lapsevanemana ei taha ma näpuga näidata ja süüdlasi otsida – tahan otsuseid, mis viivad edasi. Õpetajate koormuse vähendamine on selge tagasimineki! ●

Helena Metspalu, Tallinna Lepatriinu lasteaiatöötaja esimees

LÄHIS-IDA kriis lükkab ka Eesti põlevkivi hinna ülespoole

Aafrika demokraatia ja Päinurme katlakütjad

Andres Eilart

majandusajakirjanik

Aavo Kokk

finantsist

Eestis on nii mõnigi koht, kus maju kõetakse põlevkiviõliga. Näiteks Päinurme asula Järvamaal. Praeguste kangete külmade aegu on küttearved kasvanud kole suureks. Kuid mitte ainult sellepärast, et kütet läheb rohkem. Tõusnud on ka põlevkiviõli hind. Suures osas demokraatiat katsetavate egiptlaste ja liibülaste pärast. Kuid ometi on ju põlevkivi kohalik tooraine. Miks siis hinnad kasvavad?

Liibüa on oluline naftatootja ja nüüd on seal kodusõda. Egiptus kontrollib Suessi kanalit, mida mööda kulgeb märkimisväärtne hulk naftat. Lisaks veel läbi Egiptuse kulgev Sumedi naftatoru. Nende sulgemine pidurdaks nafta voo Euroopasse ja kauba hind kasvaks. Kuid nafta hinna suurenemiseks polegi vaja Suessi kanalit kinni panna. Piisab ka kartusest, et nii võib juhtuda, ja juba on suured naftaostjad valmis maksta tulevikus saadava kauba eest rohkem, et kindlalt seda saada. Kohe kohandavad oma hinda ka teiste energiaallikate tootjad.

Vene firma Gazprom tõstab järjekindlalt gaasi hinda, sest ei saa maha jääda nafta maailmaturu hinna tõusust. Eestile müüdava gaasi hinda arvutab Gazprom mudeli järgi, mis arvestab nafta (ja kütteõlide) hinnatõusu. Kui naftahind kasvab, siis kallib

neb automaatselt ka gaas. Ning kohe ka põlevkiviõli.

Põlevkiviõli on ju kohalik kaup, mida toodavad Viru Keemia Grupp Kohtla-Järvel, Narva Õlitehas ja Kiviõli Keemiatööstus. Maa seest võetud kivipuru topitakse õhukindlatesse tünnidesse, mida siis kuumutatakse. Kivist eraldub umbes 500 kuumakraadi juures õli.

Eelis - vähem väävlit

Üldjoontes on tegemist üsna samasuguse ainega nagu naftast toodetud raskemad õlid. Kuid põlevkiviõlil on mõned kasulikud erisused. Näiteks on temas vähem väävlit kui naftamasuudis ja see meeldib laevaomanikele, kellel keskkonnakaitse reeglid ei luba liialt väävliirikast kütust kasutada. Nad ostavad põlevkiviõli ja segavad seda masuudiga.

Teise maailmasõja ajal armastasid Saksa allveelaevnikud Eesti põlevkiviõli väga ühe teise kasuliku omaduse pärast – see on hoopis raskem kui muud mootorikütused. Süvaveepommist kahjustatud allveelaevast lekitab õli ja kergem õli tõuseb pinnale, mis on allveelaevale kindel surm, sest nii on tema asukoht teada. Eesti kiviõli aga vajus põhja. Nii pole üldse imelik, miks sakslased hoidsid 1944. aastal visalt rinnet Sinimägedes kinni – kohe selja taga olid kogu Reichile strateegiliselt olulised õlitechased.

Kuid pigem on põlevkiviõli siiski nafta asendus-, mitte

täienduskaup. Seega kui nafta hind on madal, ei saa ka põlevkiviõli eest küsida liiga palju. Kui aga nafta hind kasvab, on võimalik tõsta ka kiviõli hinda. Just nii ongi viimasel ajal juhtunud.

Mis kõneleb meile ühest väga olulisest asjast – kuigi põlevkivi on Eesti strateegiline kütus, ei tähenda see, et ta on odav. Ehkki soojatootjate hinnad kinnitab konkurentsiamet, on ka see asutus võimetu, kui kütus ise on kallim. Kui kiviõlitootja saab õli müüa hea hinnaga välismaale, siis ei saa miski sundida teda sedasama kraami müüma Eestis odavamalt. Turumajandus ongi sellepärast turumajandus. Põlevkivi on hoopis seepärast Eestile

Kergem õli tõuseb pinnale, mis on allveelaevale kindel surm. Eesti kiviõli aga vajus põhja.

Kui saab müüa kallilt välismaale, ei sunni tootjat miski müüma Eestis odavamalt.

strateegiline kütus, et kriisi korral on meil võimalik oma maavarasid kasutades hädapärane energiatarve rahuldada.

Salaobjekt pildi peal

1944. aastal valmis eesti tippgraafiku ja Pallase õppejõu Arkadio Laigo puugravüüride mapp, mis sisaldab kuut Eesti põlevkivitööstuse teemalist lehte. Tööde valmimise ajal oli Laigo Tallinnas Patarei kinnimajja pistetud, kuna võimud pidasid teda kahtlaseks. Samal ajal oli Laigo vanglas tähtsa kunstnikuna privilegeeritud ja sai loominguga rahulikult tegeleda. Kõik need toona teostatud lehed kannavad signatuuri juures siiski ka viidet trellidele.

Samal aastal Laigo hukati segastel asjaoludel – väidetavalt vanglakaaslasele ohtliku tõve levitamise eest. Kuid võib ka ette kujutada Saksa julgeolekupoliiti-

sei muret – Kiviõli tehastes toodetakse Reichile strateegiliselt olulist kraami. Ja järsku hakkab üks vang joonistama tõetruid pilte nendest hoolega valvatud tehastest.

Tõenäoliselt käis Laigo Ida-Virumaal põlevkivitööstusest inspiratsiooni ammutamas 1930-ndate lõpus. Vanglas viimistletud tööd valmisid varem tehtud joonistuste põhjal või mälu järgi. Laigo kasutas just talle omast geomeetrilist lõike-laadi ja figuurikäsitlust. Ta armastas kujutada inimest – nad olid küll kandilised ja kohmakad, kuid kindlalt ning kõvasti asja kallal.

Kuigi juba 1870-ndatest on andmeid põlevkivi kasutamisest Kukruse mõisas, siis tööstuslik kaevandamine algas Esimese maailmasõja ajal, kui Venemaal valitses kütusepuudus. Eesti põlevkivitööstus arenes välja 1918–1939. Riiki tekkis järjest kaevandusi ning õlivabrikuid. On teada, et 1939. aastal kaevandati ligi kaks miljonit tonni põlevkivi. Seda tehti ja sorteeriti käsitsi, kaevuri töönormiks oli kaks tonni kivi päevas. Õli oli ka toona tähtis kaup, mis andis kaheksa protsenti Eesti eksporditulust. Eesti põlevkivitööstus saavutas Euroopas tugeva positsiooni suuresti seepärast, et kiviõli importis sõjaks valmistuv Saksamaa.

Maailmas on põlevkivi kütusena kasutatud juba ammu. 10. sajandil olla araablastel kivi kuumutades õli saanud. Inglismaal anti esimene selle ala patent välja 1684. aastal ja 19. sajandi lõpus oli kiviõli tootjaid juba üsna palju. Aga Esimese maailmasõja aegu Araabia poolsaarel pärani keeratud kraanidest pursanud odav nafta viis enamiku põlevkiviõlitootjaid põhja. Eesti on üks vähesi riike, kus see tööstusharu on säilinud ja areneb. ● *Andres Eilart ja Aavo Kokk kirjutavad Eesti ja maailma kunstiteoseid kasutades kuni suveni sarja majanduse toimimist selgitavaid lugusid. Järgmine lugu ilmub kahe nädala pärast.*

ÕPILASTE vähenemiseks ei olda valmis

Koolivõrgust kaob 7000 gümnasisti

Laura Kirss

poliitikauuringute keskuse Praxis analüütik

Suurtest muutustest räägitakse valimiste eel üldjuhul vaid siis, kui nendega kaasneb midagi väga positiivset suure hulga inimeste jaoks. Ebamugavatest muutustest aga rääkida ei tavatseta, sest sellega käib kaasas oht kaotada valijate hääli.

Üks teemasid, millest erakonnad oma valimislubadustes vaikselt mööda hiilivad, on Eesti koolivõrgu optimeerimine. Küsimus osa koolide sulgemisest või liitmisest on hell teema, sest otsused puudutavad väga paljusid. Kui mõni kool või gümnaasiumiosa suletakse, puudutab see kõiki selle õpilasi ja nende vanemaid. Need otsused mõjutavad ka õpetajaid, kellele tuleb uus töökoht leida või mõnel juhul ilmselt isegi töö leidmiseks uus eriala omandada. Elukorralduse muutused tekitavad inimestes stressi ja nõuavad sisseelamist uude olukorda. Ometi ei ole need ületamatud raskused, kui me peame silmas eesmärki, mille nimel need pingutused tehakse. Koolivõrk vajab korramist, sest vastasel korral ei suudeta tagada hariduse kvaliteeti.

Viie aasta pärast õpib Eesti gümnaasiumides ligi 7000 õpilast – ehk veerand – vähem kui praegu, saab välja lugeda haridusministeeriumi andmetest. Kui arvestada, et Eestis on keskmise gümnaasiumiastme õpilaste arv 121, siis lähiajal jääks meil ligi 60 kooli gümnaasiumiastmest.

Need arvud viitavad sellele, et hariduses toimuvad suured muutused, mis vajavad juhtimist ja otsuseid. Tänapäeval on Eestis koolide pidajateks peamiselt kohalikud omavalitsused. Nende jaoks on kooli või kooliastme sulgemine väga raske otsus, mis tekitab vastupanu nii õpilastes, lapsevanemates, õpetajates kui ka elanikkonnas laiemalt. Kui kuskil suletakse kool, kardetakse, et see tähendab senise elukorralduse muutust ning kohaliku omavalitsuse haldusalas elu häbumist. Seetõttu on tõenäoline, et võimaluse korral lükatakse otsust gümnaasiumiastme sulgemise kohta edasi ning vähesed õpilaste arvuga kooliastet püütakse iga hinna eest elus hoida. Mõnelgi puhul võib selle tagajärjeks olla vaevaline hingitsemine: kui õpilasi on vähe, on vähe ka raha ning see kõik omakorda langetab õpetamise kvaliteeti. Kool ei suuda

pakkuda piisavalt erinevaid õppimisvõimalusi, õpetajatele ei jätku töökoormust ning lõpuks tekib ka õpetajate leidmise probleem. Samuti viib osa lapsevanemaid suure tõenäosusega oma lapsed ära paremat kvaliteeti pakkuvasse kooli, mis omakorda vähendab õpilaste arvu.

Eestis mõjutab koolivõrguga seotud mure terviklikku lahendamist üle kogu riigi asjaolu, et koolide sulgemise otsused peab langetama iga üksiku kooli omanik ehk kohalik omavalitsus. Riik ei saa küll otsustesse sekkuda, kuid ta saab siiski õigusliku regulatsiooni kaudu olukorda suunata. Riigi tasemel on vastu võetud vähemalt kolm olulist otsust, mis soodustavad koolivõrgu korramist. 2008. aastal hakkas kehtima uus üldhariduse rahastamise mudel, mis motiveerib gümnaasiumitaseme hariduse andmise koondumist suurematesse õppeasutustesse, sundides pisemaid kooli gümnaasiumiastet sulgema või teiste koolidega liituma. Mullu võeti vastu uus põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ning uus gümnaasiumi õppekava, mille kohaselt peavad gümnaasiumid pakkuma õpilastele vähemalt kolme õpesuunda. See nõudmine jääb lähiajal suure tõenäosusega üle jõu käivaks mitmetele väikestele gümnaasiumidele, sest õpesuundade kehtestamisel peeti silmas piisavalt suure õpilaste arvuga gümnaasiume. Haridusministeerium on gümnaasiumi valikkursuste kujundamisel arvestanud 30 õpilasega klassis.

Vaja on üleriigilist kava

Ometi jääb nendest sammudest väheks, sest need ainuüksi ei taga, et meil hakkaks lähiajal tekkima strateegiliselt kavandatud ning vajadustele vastav koolivõrk. Koolivõrku peab kavandama üleriigiliselt: seda, millised gümnaasiumid kuhu oleks kõige vajalikum jätta või luua, tuleb vaadata omavalitsustele otsustada ning tervikuna, arvestades siiski piirkondliku eripäraga. Tihti arvatakse, et koolivõrku küsimuse lahendamine seisab Eestis aastaid räägitud haldusreformi ja omavalitsuste liitmise taga. Koolivõrgu küsimust saab aga väga edukalt lahendada ka kohalike omavalitsusi liitmata, leppides riigi tasemel kokku koolipiirkonnad, mis eri omavalitsusi teenindavad. Selleks on aga vaja selget eestvedamist ja riiklikku poliitikat, mitte „vaatame, kuidas kujuneb” stiilis kulgemist.

Kui juba viie aasta pärast on meil gümnaasiumis 7000 õpilast vähem, peavad järgmine valitsus ja riigikogu koostöös omavalitsustega sellele lahenduse leidma. Tegutseda tuleb kohe, et vältida isevooluteed kujuneva koolivõrguga kaasnevaid ohte. Sest kui minna vaid nii-öelda loodusliku valiku teed, võib see tuua paljudele piirkondadele halbu tagajärgi – vaikne hääbumine, ebaloogilised ja kesised koolivalikud lastele ning kokkuvõttes erinevuste suurenemine eri koolides pakutava hariduse vahel. ●

Arkadio Laigo, „Töö pealmaa-kaevanduses”, 1944. Puugravüüride mapist „Põlevkivitööstus”

Arkadio Laigo, „Vaade õlitööstuse õuele”, 1944. Puugravüüride mapist „Põlevkivitööstus”

PIL
UUDIS
(S)

FOTO: TERJE LEPP

Hooaeg avatud: superkarika võitis FC Flora

Jalgpall Eile avasid möödunud aasta kaks paremat meeskonda FC Flora ja FC Levadia superkarika mänguga jalgpallihooaja. Karika võitis Flora, kes alistas igipõlise rivaali penaltiseeria järel 5:3. Kraadiklaas näitas viit mi-

nuskraadi, kui meeskonnad Lilleküla Sportland Arenal platsile jooksid. Normaalaeg ja lisaaeg lõppesid 0:0 viigiga, penaltiseerias oli kindlam FC Flora. Mõlemad meeskonnad võtsid kohtumist tõsiselt. „Superkarika

mängu põhjal saame teha otsuseid meeskonna põhikoosseisu kohta, sest ligi pooled mängijatest on uued,” sõnas FC Levadia peatreener Aleksandr Puštov. Eesti meistrivõistluste esimene voor peetakse juba eeloleval lau-

päeval, kui keskses mängus on vastamisi tiitlikaitsja Flora ja tänava kuldmedalimõtetega hooaega alustav Nõmme Kalju. Kohtumisest teeb ülekande ka TV6. Levadia esimene vastane on Lاسnamäe Ajax. EPL

Ruhnu jäi lennuvälja libeduse tõttu mandrist täiesti äralõigatuks

ENNEOLEMATU JUHTUM

Praegu vaid lennukiga mandrile ja tagasi koju pääsevad ruhnlased on mures ootamatult katkenud lennuühenduse pärast. Lennuk ei saanud saarele maanduda juba esmaspäeval ja sõidud jäid ära ka eile. Põhjus üllatas seejuures ka paljunäinud kohalikke – viimaste päevade päikeseliste ilmadega on Ruhnu lennuväli lennukite ohutuks maandumiseks lihtsalt liialt libedaks muutunud.

„Igal kevadel ja sügisel on meil olnud perioode, kui lennud on ära jäänud liiga märja ja pehme lennuraja või muude probleemide tõttu, kuid libeduse tõttu pole seda veel kunagi juhtunud,” märkis Ruhnu vallavanem Aare Sünter.

„Mõned ruhnlased ootavad praegu Pärnus, et Ruhnu pääseda, ja samal ajal mõned

mandri inimesed ootavad mandrile pääsemist. Aga mis teha, see on see meretaguse koha karm eripära,” ütles Sünter. „Kui lennuk lähipäevadel lennata ei saa, tuleb lahendused välja mõelda.”

Saare maavalitsuse ühis-transporti nõunik Taavi Kurisoo kinnitas, et niipea, kui Ruhnu vallavalitsus neilt lennuki asendamiseks kopterilennu tellib, maavalitsus selle ka korraldab.

Ruhnu ja mandri vahelisi lende teenindava Avio-Foto OÜ infotelefonilt öeldi eile, et plaani järgi loodetakse lennuk Ruhnu saata täna hommikul.

Pärnu maavalitsuse transportinõunik Avo Rahu märkis, et libeduse tõttu pole praegu võimalik kasutada ka Kihnu lennuvälja, kuid kihnlased saavad kasutada jääteed ning Kihnu vahet plaanitakse sõitma panna taksobussid. **• Ulvar Käär**

Põrumine

Saksa minister astus tagasi

•• Saksamaa kaitseminister Karl-Theodor zu Guttenberg teatas eile ametist tagasi astumisest, sest hiljuti tuli avalikuks tõsiasi, et osa tema doktoritööd oli plagiaat. Doktorikraadist jäi Merkeli kabineti populaarseim minister, veel hiljuti võimalikuks riigikantsleri kandidaadiks peetud Guttenberg ilma juba varem. Tema esitatud teadustöö võrdles USA ja Euroopa põhiseadusi. **EPL**

Läbilöök

Bonnieri preemia võitis Tuuli Koch

•• 2010. aasta uuriva ajakirjan-duse preemia (40 000 Rootsi krooni) võitjaks kuulutati eile õhtul Postimehe reporter Tuuli Koch, kes on aastaid töötanud ka Eesti Päevalehes. Möödunud aasta lõpus kirjutas ta sellest, et Keskerakonna esimees Edgar Savisaar küsis varjatult Venemaalt raha nii otse oma parteile kui ka tema valimispiirkonda kiriku ehitamiseks. **EPL**

Hinnalangus

0,72

eurot maksis suhkrukilo keskmiselt 2010. aastal, samas kui 2004 oli suhkru hind u.15.30 kr/kg (0,98 eurot), selgus tarbija-kaitseameti hinnavaatluses.

Andmekaitse ei luba klasse videojälgida

VALVEKAAMERAD

Andmekaitse inspeksioon asus seisukohale, et klassiruumidesse kaamerate paigaldamine on tavaolukorras ülemäärane. Tundides toimuvat on võimalik kontrollida õpetajal ja kui tarvis, saab vahetunniks lukustada klassiukse, teatas inspeksioon analüüsi kokkuvõtet tutvustades. „Selline lahendus on videojärelevalvega võrreldes märksa vähem õppurite ja õpetaja eraelu puutumatust riivav abinõu,” märkis inspeksioon.

Andmekaitsjate hinnangul võib videovalve kooli ümbruses, fuajees ja koridorides teenida vaid turvalisuse eesmärki – st kui esineb reaalne oht seal liikuvatele inimestele või varale ning muude vahenditega turvalisust tagada ei ole võimalik. Muudeks eesmärkideks võib kaameraid kasutada vaid jälgitavate nõusolekul, alaealiste puhul on selleks enamasti lapsevanem. Inspeksioon lõpetas järelevalvemenetluse Ääsmäe põhikooli suhtes, kooli kinnitusel on jälgimisseadmetiku kasutamine viidud praeguseks kooskõlla andmekaitse põhimõtetega. **• Urmas Jaagant**

Täna!

Õhtu hingele ja mõistusele

•• Tallinna filharmoonia kutsub kamina juurde klarnetit kuulama – kella 19-st kõlavad Kloostri Aidas idamaa müstikute tekstid ja Meelis Vindi ansambli meditatiivne muusika. Sarjas „Kohtumised kamina juures” saavad elava tulega kamina ääres kokku näitleja ja muusik – seekord Garmen Tabor ja Meelis Vind.

Klarnetist Vindi ansambli muusikat iseloomustab hästi kava esimese loo pealkiri „Mägede lained”: meditatiivne, uitav, mõtlik, fantaasia- ja rütmiküllane.

Garmen Tabor loeb kahe müstiku tekste: katkendeid 15. sajandi India luuletaja Kabiri ja 20. sajandi Liibanoni-Amee-rika kirjaniku Kahlil Gibrani teostest (Doris Kareva tõlge). Need on poeedid ja filosoofid, kelle mõju ja tähtsus ületab sajandeid ning seob erinevaid kultuure. **• Mart Niineste**

Intervjuu

Allan Puur
Eesti demograafia instituudi juhtivteadur

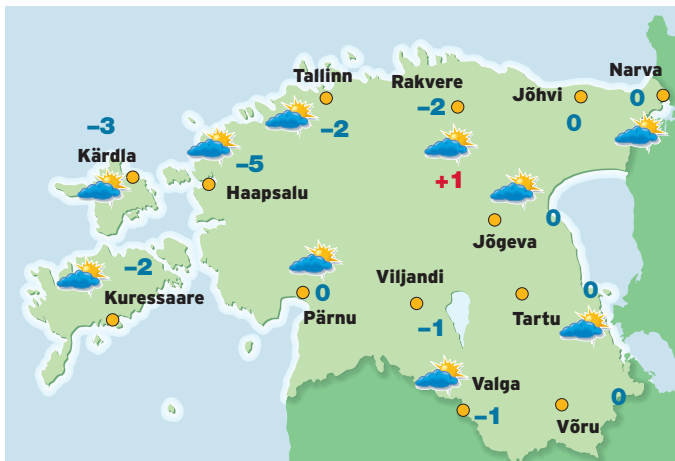
•• Aasta lõpus räägiti, et Eesti liive on peaaegu positiivne. Kas on põhjust rõõmustada või on see statistiline pinnavirvendus?

Tegemist on positiivse suundumusega, mis pole lühiajaline ega juhuslik. 1990. aastate teisel poolel oli Eesti demograafiliselt üsna halv seisus, eriti suremuse poole pealt. Alates möödunud kümnendi lõpust on rahvastikutaaste alusprotsessid pöördunud järkjärgult positiivsemaks, sündimus on suurenenud ja keskmine eluiga on tublisti pikenenud. Positiivsele muutusele vaatamata ei ole põhjust rahulolevaks eneseimetluseks. Kui olla ettevaatlikult optimist – lähema kümnemkonna aasta jooksul võib nulliläheneda režiim püsima jääda. Kindel on aga see, et veidi kaugemas tulevikus pöördub liive taas negatiivseks. Pikemaajalise jätkusuutlikkuse seisukohast on võtmeküsimus selles, milliseks kujuneb nende põlvkondade käitumine, kes 1990. aastate madala sündimuse ajal ilmale tulnud. Need põlvkonnad määravad rahvastikutaaste režiimi 2020. aastatel ning on väga oluline, kas sel ajal suundumus ahenevale rahvastikutaastele süveneb või piirdub asi üksnes põlvkondade väiksemast suurusest tuleneva mõjuga.

•• Kas teie arvates on võimalik tagada Eesti rahva säilimine sisserände abil?

Kui vaadata viimast 15-20 aastat, siis on sisserände rolli üle arutletud eeskätt majandusliku jätkusuutlikkuse vaatenurgast. Arenenud riikide suhteliselt kulukate sotsiaalsüsteemide puhul on otsitud abi nooremate inimeste sisserändest, kes teeksid tööd ja aitaksid neid süsteeme ülal pidada. Uuringud on aga näidanud, et pikaajalist lahendust see ei paku. Üks väga lihtne põhjus on see, et ka immigrandid vananevad, 30-40 aasta pärast tuleb hakata ka neile pensioni maksma. Sisserändajate vananemise tasakaalustamiseks ja konstantse ülalpeetavussuhte säilitamiseks tuleks sisserändevooget pidevalt suurendada, mis on üsna absurdimaiguline stsenaarium. Loodusseadusele ehk vananemisele ei ole mõtet vastu hakata. „Impordile” orienteerumise asemel peaks ühiskond otsima pigem sisemisi reserve, et iseenda paratamatu muutumisega toime tulla. **• Erik Rand**

Ilm:

vt ilma: www.emhi.ee • www.ilm.ee • www.bbc.co.uk • www.cnn.com

Ilm Eestis Täna

Kolmapäeval on vähese ja vahelduva pilvisusega sajuta ilm. Puhub läänekaare tuul 3-9, rannikul puhanguti 12 m/s. Õhutemperatuur on -5...+1 °C.

Lähipäevil

Neljapäeval on vahelduva pilvisusega ilm. Kohati sajab vähest lund

või lörtsi. Puhub edela- ja läänetuul 5-11, saartel ja rannikul puhanguti kuni 15 m/s, pärastlõunal pöördub tuul loodesse. Õhutemperatuur on -3...+1 °C.

Reedel on vähese ja vahelduva pilvisusega olulise sajuta ilm. Puhub läänetuul 5-11, puhanguti 15-17 m/s. Õhutemperatuur on -2...+2 °C.

Kolmapäev -5...+1 Läänekaare tuul 3-9 (12) m/s	Neljapäev -3...+1 Edela- ja läänetuul 5-11 (15) m/s
Reede -2...+2 Läänetuul 5-11 (15-17) m/s	Laupäev -5...-1 Läänekaare tuul 5-12 (12-17) m/s

Päike tõuseb Tallinnas 7:16, Tartus 7:07; päike loojub Tallinnas 17:51, Tartus 17:45; päeva pikkus on Tallinnas 10 tundi ja 35 minutit.

Iluspuu OÜ (pankrotis) pankrotihaldur Jüri Truuts (aadress Jõe 2, II korrus Tallinn, tel 5026222) müüb avalikul suulisel enampakkumisel Iluspuu OÜ (pankrotis, registrikood 10845106) omandis oleva kinnisasja asukohaga Harjumaa, Saku vald, Jälgimäe küla, Ussisaare.

Kinnisasja enampakkumise alghind on 120 000.-eurot (1 877 592.-krooni), tagatisraha 5% alghinnast peab olema laekunud enampakkumise alguseks.

Enampakkumine toimub 24. märtsil 2011 kell 11:00 Jõe 2, II korrus, Tallinn, OÜ Autente büroos.

Kinnisasja kaugus Tallinna kesklinnast ca 20 km, ligipääs hea, asukoht Tallinna ringtee vahetus läheduses. Kinnisasi on hoonestatud. Kinnistul asub tootmishoone (suletud pind 481,6 m², valminud 1975, elektrivarustus 150A, hoones sildkraana), selle tootmishoonega on kokku ehitatud puust kuur. Lisaks on kinnistul veel kolm puidist hoonet millest üks on rahuldavas seisukorras (plekk-katus) ja kaks on mitterahuldavas (mõlemal tõsised probleemid katusega). Kinnistul suurkaev. Kanalisatsioon lokaalne. 2006a. hinnati kinnistu turuväärtuseks 5 milj. EEK

Pildid objektist on internetiaadressil <http://www.autente.ee/menetlus/iluspuu>

Kinniasja müümisel enampakkumisega kustutatakse kõik seda koormavad hüpoteegid ja keelumärked. Müüdava objekti ja muude enampakkumise tingimustega saab tutvuda kokkuleppel pankrotihalduriga.

Pankrotihalduri e-maili aadress: truuts@autente.ee ja tel 502 6222.

Enampakkumise ametlik tekst:

<http://www.ametlikudteadaanded.ee/index.php?act=1&teade=1494843>

FOTO: TERJE LEPP

Uhhuduuri seltskond jõudis eile tagasi

Iraan-Etiopia Eelmise aasta viimastel päevadel Tallinnast Iraani lennanud mehed väntasid sealt jalgratastel kahe kuuga läbi rahutu Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika Etiopiasse. „Kõik kuus uhhuduurlast on õnnelikult kohal. Mõned armid jäävad seda reisi meenutama veel pikkadeks aastateks, kuid üldkokkuvõttes

läks suuremate kadudeta,“ raporteeris Taniil ehk Tanel Rütman laupäeval Etiopia pealinnast Addis Abebast. Eile õhtul saabusid nad Tallinna lennujaama ja kohtusid taas perega. Uhhuduuri reisisaadete kaudu televaatajatele hästi tuttavaks saanud seltskond, kuhu kuuluvad Mart Kuusk, Priit Kuusk, Hannes

Hanso, Kristjan Prii, Liivo Niglas ja Tanel Rütman, tegi esimese Uhhuduuri rattamatka 2002. aasta suvel marsruudil Mongoolia-Nepal. 2007. aastal jätkati retke, vändates Nepalist Iraani ja tänavu sõitsid nad Iraanist edela suunas edasi. Reisimuljeid saab lugeda internetis aadressil uhhuduur.ee. EPL

Suur osa valijaist tunnistas, et ei saa valimissüsteemist aru

KÜSITLUS

Riigikogu valimiste eel viis uuringukeskus Klaster läbi küsitluse uurimaks, kui hästi mõistavad inimesed enda arvates riigikogu valimissüsteemi. Tulemused on üsnagi üllatavad – vaid 15% inimestest kinnitas, et on riigikogu valimissüsteemiga väga hästi kursis.

Vabariigi valimiskomisjoni esimees Heiki Sibul ütles uuringut kommenteerides, et valija ei peagi detaile viimseini selgeks õppima. „Tegelikult oleks väga tore, kui inimene saaks aru ühest põhialusest: mida tähendab proportsionaalne valimissüsteem ehk et nii palju hääli, kui keegi üle riigi saab, siis sama palju võiks ta proportsionaalselt saada kohti ka parlamendis. Väga hea on juba aru saamine sellest, mitmes ringis ja kuidas mandaate jaotatakse,“ ütles Sibul.

Samal ajal on Sibula sõnul oluline ka küsimuse püstitus: kui küsitakse, kas valimisüsteem on mõistetav, siis mida inimene üldse valimissüsteemi all silmas peab. „Kas proportsionaalsuse põhimõtet või seda, kuidas täpselt hääli liigub ja kas inimene suudab d'Hondti valemi lahti seletada. See on juba suur vahe,“ viitas Sibul.

Uuringukeskuse Klaster juht Rauno Salupere sõnas, et vastustes andsidki inimesed hinnangu enda teadmistele ja kuigi 15% inimestest hindas end väga hästi kursis olevaks, puudub tegelikult teadmine, kas nad seda ka reaalselt on. „Selle mõõtmiseks tuleks ilmselt korraldada test või ülesande lahendamine,“ leidis ta.

Salupere tõi võrdluseks, et maailmas on väga lihtsaid valimissüsteeme, kus kandidaadid reastuvad lõpuks hääle arvu järgi, ent on ka keerulisemaid kui Eesti süsteem. „Eks kõigi valimiste ajal on räägitud, kas praegust süsteemi tuleks muuta,“ viitas ta üksikkandidaatide avaldusele, kes tegid esmaspäeval pöördumise, et nende õigused pole kaitsitud. „Ilmselgelt on meie praegune valimissüsteem parteinimekirjade poole kaldu,“ mõõnis Salupere.

Küsitlus tehti 20. jaanuarist 2. veebruarini uuringukeskuse Klaster veebipaneelil. Ankeedile vastas 531 inimest. **• Kärt Anvelt**

KOKKUVÕTE

MÕNED KÜSITLUSE TULEMUSED

Küsimusele, kui hästi on nad riigikogu valimissüsteemiga kursis, vastas 15% inimestest, et väga hästi, 51%, et enam-vähem, 26%, et pigem ei ole kursis, ja 8%, et pole üldse kursis.

Väga hästi oli süsteemiga kursis 21% meestest, samas kui **naiste seas** oli vastav näitaja vaid 11%. Üldse ei ole kursis 5% meestest ja 10% naistest.

Kõige paremini saavad valimissüsteemist aru **üle 60-aastased** elanikud, kellest väga hästi on kursis 29%, enam-vähem 55%. **31-40-aastaste** seas kinnitas vaid 13%, et on väga hästi kursis, 49% vastas enam-vähem.

Väga hästi arvas end kursis olevat 21% **kõrgharidusega** vastajatest, kuid vaid 8% alg- või põhiharidusega vastajatest.

Kõige enam on valimissüsteemiga väga hästi kursis olevaid inimesi **maapiirkondades** – 23% külade ja 20% alevite või alevike elanikest. Linnade seas olid teistest eespool Tallinn ja Tartu (vastavalt 19% ja 15%), kuid ülejäänud linnad tervikuna jäid 8% juurde.

Säutsuvad ja blogivad

twitter.com/minut_ee

• Päeva jaburaim konspiratsiooniteooria – Alaver ajab suusatipud minema, et ise rahuliku südamega Venemaa koondise treeneriks minna. #weird

twitter.com/margusholland

• Tahaks anda oma hääle erakonnale, kes keelab ära (poliitilise) rämpsu toppimise postkasti.

twitter.com/alarirammo

• kurdeti, et rahvas tänaval ei lepi kommenteerida ja preservatiividega tänavu, vaid küsivad erakonna programmi näha! wtf?!

twitter.com/kaupomeiel

• Käisin valimas, jaoskonnas olid järjekorrad suisa. Küsisin eeltäidetud sedelit, aga ei antud. Ei hoolita väikesest inimesest Eestis.

hundiulg.blogspot.com

• Proovisin ka seda valimiskompassi. Selline tunne oli, et peaks minema peldiku taha ja ... See, et Kristlikud demokraadid ja Rahvaliid - WTF?! Tänu sellele hakkasin erakondade valimislubadusi lugema. Siis sain muidugi aru, et olen unustanud lihtsa tõsiasja, et paber kannatab kõike.

twitter.com/indrekmaripuu

• Revolutsioon ülikoolis? Sain tudengilt kirja: meile ei meeldi Sinu antud ülesanne, anna uus! Hakkam vint vanaks jääma, aga nii asjad ei käi.

twitter.com/meriisnogene

• Cherry-ee on hea viis raha kokku hoida ostudelt, mis sul plaaniski polnud.

lastehoid.net

• Beebi on sündinud : lastehoid.net - esimene üle-eesti-line lapsehoiu andmebaas :)

multirodent.blogspot.com

• Low Tech Magazine'is üsna põlev lugemine teemal, kuidas säästa kütteenergiat sedasi, et kõigepealt soojustada oma keha sobiva riietusega ja siis soojustada kodu ja sättida termostaat säästlikuma temperatuuri peale.

www.sotsdem.ee

Kaasav ja hooliv Eesti. Kõigile.

Uus algus!

359

Andres Anvelt

360

Vadim Belobrovtsev

361

Maimu Berg

Kesklinn, Lasnamäe ja Pirita

SDE
hoolimise jõud

Palju maksab IRL-i kampaania?

PARTEID JA RAHA

IRL keeldus ainsana nimetamast oma kampaania maksu-
muse suurusjärgu.

Raimo Poom
raimo.poom@epl.ee

Valimiseni on jäänud vaid neli päeva ja erakondade keskkontoreil peaks olema selge, kui palju seekordsete riigikogu valimiste kampaaniaks raha kulub.

Eile olid kõik lahkesti nõus andma hinnangu oma kesksete eelarvete täitmise kohta. Vaid üks – IRL – keeldus arve mainimast.

Kõigi erakondade puhul tuleb arvestada, et tegemist on kesksete kulutustega. Pärast riigikogu valimisi esitatavates kampaania maksumuse aruanetes lisanduvad sinna ka kandidaatide isiklikult kantud valimiskampaania kulud, mis võivad lõplikku summat kergitada.

Jäävad eelarve piiresse

Reformierakonna peasekretär Kristen Michal ütles, et nende planeeritud kampaania maksumuse suurusjärg ehk miljon eurot kehtib endiselt. „Pisut võib peale tulla,” möönis ta viimast seisu hinnates.

Samamoodi kinnitas juba varem välja pakutud eelarve piiresse jäämist Keskerakonna peasekretär Priit Toobal. „Me jääme sinna 800 000 euro kanti,” ütles Toobal Keskerakonna oma kassast kantavate kampaaniakulude suurusjärku hinnates.

Sotsiaaldemokraatidel on olnud väga nähtav kampaania. Peasekretär Kalvi Kõva kiitis nutikat ja hästi planeeritud kampaaniat, millega ollakse igal pool pildil. Ta ennustas, et see kõik võtab kokku umbes 400 000 eurot, mis oli ka kampaania eelarve.

Roheliste peasekretär Ain Kabal mainis tagasihoidlikku 100 000 eurot, lisades, et kulu võib minna ka suuremaks, kuid

praegu ta ei söanda täpsemaks minna. Kabali sõnul võib nende kampaaniakulu lõppsummat päris oluliselt mõjutada see, kui palju kulutavad nn vabataimed.

Kuriosseks osutus aga IRL-i lähenemine, kelle reklaame pressib sisse uksest ja aknast. Erakonna peasekretär Ken-Marti Vaher ei tahtnud välja tuua isegi mitte suurusjärku. Telefonis mainis ta ääri-veeri, et kulud võiksid olla võrreldavad eelmiste riigikogu valimiste omadega. (Toona kulus IRL-il kokku 1,2 mln eurot.) Ta palus tungivalt küsimused e-postiga saata ning kirjutas eeldatavate kulude kohta vastuseks järgmist: „Tänaan küsimuste eest. Täna saan sellele

vastata järgmiselt: IRL avalikustab kampaania täpse maksumuse pärast kampaania lõppu – seadusega ettenähtud korras. Siis oleme kokku löönud kõik valimiskampaaniaga seonduva, hetkel oleks tegemist lihtsalt spekulatsiooniga.”

Praeguse valitsuskolitsiooni väiksema partneri lähenemine kampaaniakulude valgustamisele on seda huvitavam, et programmis lubab partei seista ühemõtteliselt „läbipaistva” Eesti eest, milleni peaks jõudma „suurendades avalikustamist”.

Eesti Päevaleht uuris erakondadelt ka seda, kust on kampaaniaks raha saadud. Kas saadakse läbi annetuste ja toetustega või

on tulnud võtta ka muid kohustusi, näiteks laenata?

Reformierakond tuleb peasekretäri sõnul ilma laenuvõtta kenasti otsa otsaga kokku. „[Kampaaniakuludele] on kate olemas annetuste ja olemasoleva raha näol – laenu me võtta ei kavatse ja eelnevatest kampaaniatest meil võlgu ei ole,” kinnitas Michal.

Annetajad heldemad

Priit Toobal Keskerakonnast lausus, et valimiste eel on annetajad usinamaks läinud. „Vahetult enne valimisi annetasid nii kandidaadid, liikmed kui ka esinumbriid ikka rohkem. Esinumbriid on teinud suuremaid annetusi.” Ta lisas, et Keskerakond

seekordse kampaaniaga oma võlgu ei kasvata. „Meie ei tehta uusi võlgu nende valimistega mitte eurogi eest,” lubas Toobal.

Ka rohelised tulevad peasekretär Ain Kabali sõnul toime oma rahaga ega pea võlgu võtma.

IRL-i peasekretär Ken-Marti Vaher mainis kulude rahastamise kohta, et annetusi on kogunenud „märkimisväärselt”. Talle tuli kõvasti peale käia, et välja selgitada, kas need katavad eeldatavad kulud või on IRL-il tulnud ka laenu küsida. Pinnimise peale vastas Vaher: „Ei ole võetud laenu kampaaniaks.” Aga ta lisas, et seesuguse vastuse võib ta anda praegu. „Märtsi lõpus saan vastata täpselt.”

Sotsidel laen ja Ossinovski

•• Oma erakonna kampaaniakulude katmise puhul ei teinud sotsiaaldemokraatide peasekretär Kalvi Kõva saladust, et muu hulgas pöörduti panga poole. „Kui rääkida sotside viimase aja valimiskampaaniatest, siis oleme ka seekord koputanud panga uksele ja saanud laenu. Sotsid on oma kampaaniad läbi aegade teinud laenuga,” lausus Kõva.

•• Tema sõnul on laenusumma praegu väiksem kui kampaaniaeelarveks ennustatud 400 000 eurot. „Kuid meil on pangaga eelkõigusele, et kui peaks olema tarvis veel laenu võtta, siis on see võimalus pärast valimisi olemas.”

•• Peasekretär möönis ka seda, et Ida-Virumaal on SDE nimel teinud väga suure isikliku kampaania Jevgeni Ossinovski. „Tema personaalne kampaania on kindlasti sotside seas kõige suurem, aga seda on Jevgeni ise rahastanud. Ma ei oska öelda, kui palju selle hind tuleb, kuid pärast valimisi saab see kindlasti selgeks.”

Vigade parandus kergitas parteide valimislubaduste täitmise hinda

VALIMISED

Uuesti tehtud valimislubaduste kulukuse analüüs tõi Rahvaliidu suurlubajate hulka.

Mirko Ojakivi
mirko.ojakivi@epl.ee

Kui kõik erakonnad saaksid ellu viia oma valimislubadused, millel on püsiv mõju tulevastele riigieelarvetele, vajaks Eesti riik igal aastal täpselt kaks korda rohkem raha, kui seda praeguses riigieelarves on.

Nii selgub rahandusministeeriumi avaldatud täpsustatud valimislubaduste maksumuse analüüsist. Täiendatud ja parandatud analüüs on küll suuresti

sama, mis avaldati juba 10. veebruaril, ent pisikesed parandused muutsid nii üldpilti kui ka parteide valimislubaduste hinda.

Parandused muutsid veidi odavamaks IRL-i, roheliste ja Keskerakonna lubadusi ja veidi kallimaks Reformierakonna ja sotside lubadusi. Kuid kõige suurem muudatus on seotud sellega, et rahandusministeeriumi ametnikel oli lõpuks aega läbi arvutada Rahvaliidu valimislubaduste maksumus. Tulemus oli üsna märkimisväärne. Nimelt esimese hooga arvatud 84 miljoni euro asemel maksaks Rahvaliidu valimisprogrammi elluviimine ainult 12,2 miljardit eurot. Aastatel 2013–2015 maksaks Rahvaliidu püsivat eelarvemõju omavate valimislubaduste elluviimine

Valimislubadused

Erakondade lubaduste püsikulu eelarvele	
KULU AASTAS, MILJONITES EURODES	
	AASTAL 2012
Keskerakond	1328-1356
Rahvaliid	1275
Rohelised	1311-1366
Sotsiaaldemokraadid	1062
IRL	355-442
Reformierakond	146-187

AASTATEL 2013-2015	
Keskerakond	1659-1687
Rahvaliid	1646
Rohelised	1316-1371
Sotsiaaldemokraadid	991
IRL	447-533
Reformierakond	170-230

Allikas: EPL, rahandusministeerium

aga igal aastal 1,6 miljardit eurot. Siiski poleks Rahvaliid lastetootest toetamise lubaduse, käibemaksuerinevuste laiendamissoovi ja alampalga toetamise plaaniga kõige kallimat riigivalitsemist pakkuda sooviv erakond. Nii enne korrigeerimist kui ka korrigeerimise järel võib suveräänselt kallimaid valimislubadusi anda erakonna tiitli rahandusministeeriumi arvutuste kohaselt anda Keskerakonnale. Kõige kulukamas variandis maksaks Keskerakonna valimislubaduste elluviimine uuendatud andmetel 2012. aastal 1,3 ja edasi ligi 1,8 miljardit eurot aastas.

Uuringukeskuse Praxis projekti juhi Hille Hinsbergi hinnangul on rahandusministeeriumi arvutused olnud valimislubaduste mahu hindamisel üheks infoallikaks. „Nende tulemuste põhjal asutakse arvutama tulevase koalitsioonileppe maksumust ja tulevase riigieelarveid, seega pole põhjust nendes numbrites kahelda.”

Põhja-Tallinna Valitsus

AVALIKUSTAS

19. jaanuar kuni 02.veebruar 2011 Ristiku tn 20 kinnistu detailplaneeringu. Avalik väljapanek toimus Põhja-Tallinna Valitsuses Niine tn 2 ja Tallinna Linnavalitsuse infosaalis Vabaduse väljak 7. Avaliku väljapaneku jooksul esitasid protestid hr Jaak Lõhmus, Õle tn 17-2 elanik ning KÜ Härjapea 9 nimel juhataste liikmed. Väidati, et antud krundile teise hoone püstamine planeeritud mahus ei ole vastuvõetav, kuna oluliselt halvendab naaberajade elukeskkonda. Vastavalt planeerimiseseadusele ning Tallinna linna ehitusmäärusele toimub Ristiku tn 20 detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav avalik arutelu 15. märtsil 2011 kell 15.00 Põhja-Tallinna Valitsuses, Niine tn 2, ruumis nr 209.

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB

Tallinna linn on maksnud vastavalt Tallinna Linnavalitsuse 23.02.2011 korraldusele nr 250-k „Tartu mnt 86a ehitise sundvõranditatu muutmise” Tallinna kohtuäitur Kaire Põltsi depostiartvele Tartu mnt 86a ehitise sundvõranditatu teise osa 550 598,86 eurot.

Asjatundjad: õiglane karistus oleks eluaegne

KURIKAMÕRV

End tapmises süüdi tunnistanud, kuid jõhkrust eitav Bajuk istus eile kohtupinki.

Ilmar Kahro
ilmar.kahro@epl.ee

Vjatšeslav Bajukki süüdistatakse ühe naise jõhkras tapmises, teise tapmise katses ja kolmanda vägistamises ning joobnudpäi auto juhtimises. Kuigi kohus alles alustas tööd, on mõnelgi asjatundjal juba kindel arvamus.

„Kui tema ka eluaegset karistust ei vääri, kes siis veel?“ küsis Tartu ülikooli kriminoloogia professor Jüri Saar. Seda, et tapmine oli piisavalt jõhker ja piinav, mille eest kohus saaks määrata eluaegse vanglakaristuse, leidis ka kriminaalanalüütik ja legendaarne politseinik Koit Pikaro.

Oodatakse kiiret otsust

Eile hommikul alanud kohtuprotsess Bajuki üle töötab kujuneda lühemaks kui mõnigi muu avaliku tähelepanu all olnud kohtuasi. Suurest avalikust huvist protsessi vastu kõneles nii suur ajakirjanike hulk kui ka tõik, et saali täitsid pilgeni õigusinstituudi tudengid, kes

olid tulnud kõmulist protsessi vaatama.

Bajuk, kes nii süüdistuste ettelugemise ajal kui ka oma advokaati kuulates hoidis pead emotsioone välja näitamata norgus, võttis eilsel kohtuistungil omaks EMHI sünoptiku Krista Odakivi tapmise 2009. aasta novembris. „Tunnistan, et rünnatud inimene suri, kuid mitte seda, et tegu oli piinava tapmisviisiga,“ sõnas Bajuk istungil.

Bajuki advokaat Aleksandr Kustov märkis oma kõnes, et jõhkra tapmise süüdistus ei olevat põhjendatud, sest prokuröri

Küsimus on, kas ta saab eluaegse või ei saa. Muu üle rääkida ei saa.

märgitud piinava tapmise tunnused kui raskendavad asjaolud peegeldavad üksnes uurijate arvamust ega ole kriminaalasja tõenditega kinnitatud.

Kui prokurör kirjeldas mitme minuti vältel tapmise tunnuseid ja kehavigastusi, mida Bajuk kahele ohvrile tekitas, oli tunnistajatel silmanähtavalt raske süüdistust kuulata. Kohtuniku sõnutsi oli algul prokuröri ja kaitsjaga kokku lepitud, et istung on kinnine vaid vägistamist puudutavas osas ja teiste tun-

nistajate ütluste ajal avalik. Siiski tegi prokurör nüüd taotluse kuulutada istung kinniseks kõigi kannatanute ütluste ajaks. Kaitsja vastu ei olnud ja kohtunik Aime Ivanson niisuguse otsuse langetaski.

Kui jõhkra tapmise tunnistas Bajuk osalt üles, siis teise naise tapmise katset ta oma tegudes ei näinud. Kaitsja argument oli sama: tegemist on uurijate arvamusega, mida süüdistajate poolt esitatud materjal ei kinnitavat. Bajuk eitas ka vägistamissüüdistust. Põhjendus: asitõendid on vastuolulised, kannatanu ütlused ei ole usutavad.

Purjuspäi autojuhtimise tunnistas ta täielikult üles.

Professor Saar märkis, et advokaadi ülesanne on kõnealuse juhtumi puhul leida asjaolusid, mis Bajuki käitumisviisi õigustaksid. „See on kvalifitseerimise küsimus. Küsimus on, kas ta saab eluaegse või ei saa. Muu üle rääkida ei saa,“ ütles Saar. „Minu meelest oli viis piisavalt jõhker ja piinav. See kurikas polnud tal kogemata kaasas, see viitab raskendavatele asjaoludele,“ lisas ta.

Koit Pikaro sõnul ei saa uurijatele ette heita, nagu poleks materjali põhjal võimalik öelda, et tegemist oli jõhkra ja piinava tapmisega, sest asjaolud viitavad jõhkruksel. „See on klassikaline kurjategija taktika osa. Jõhkru-

FOTO: RENE SUURKAEV

Vjatšeslav Bajuk istus terve istungi vältel liikumatult noruspäi.

sest räägivad tapmise olud. Ta võtab kinni mallist, et puhtsüdamlikult kahetsedes võib karistus tulla leebem,“ ütles Pikaro.

Pikaro märkis, et kuigi ta ei taha otsust kohtule ette kirjutada, oleks kõnealuse juhtumi puhul õiglane karistus eluaegsest karistusest veel rangem meede. „Ma ei näe mingit põhjust eluaegset mitte määrata. Tegu ei olnud juhusliku noalöögiga või muu taolisega, juba kurika kaasavõtmine viitab sellele. Kuigi nii pole ilus öelda, aga kurikaga viisakalt tappa ei saa,“ rõhutas ta. ●

Prokurör: tabamine oli väljakutse

● 28-aastase Vjatšeslav Bajuki tabas politsei ühe naise tapmises ja teise peksmises kahtlustatavana pärast ligi üheksa kuud kestnud keerulist uurimist. Prokurör Ainar Kolk tõi esile, et Bajuki jälile jõudmine nõudis väga suurt pingutust.

● Eelmise aasta lõpus kirjutas Eesti Päevaleht, et kurikamõrv vari teine ohver jäi ellu tõenäoliselt üksnes sellepärast, et peksmise käigus taparelv purunes. Pärast tapatööd suundus Bajuk

Tallinna vanalinna asuvasse restorani, kus ta töötas kokana kuni eelmise aasta suveni. Üleelamisel uusaastaõöl vägistati ta süüdistuse järgi oma Audi A6-s naise, kellega oli kohtunud vaid mõni tund varem Tallinna kesklinnas.

● Bajuki kohtuprotsess jätkub täna asitõendite uurimisega. Eilsel kohtuistungil andis prokurör kohtule üle seitse mahukat koidet uurimismaterjali ja suure kastitäre asitõendeid.

Muusikaline Kevad

Kaunimate Aastate Vennaskonna näistepäevade kevadkontsert muusikalimaailmas

INDREK KALDA
TOOMAS LUNGE
ANDRES DVINJANINOV
HANNES KALJUJÄRV
JÜRI LUMISTE

07.03. PÄRNU Kontserdimaja 19.00
08.03. TARTU Vanemuise kontserdimaja 19.00
10.03. KEILA Kultuurikeskus 19.00
11.03. OTEPÄÄ Kultuurikeskus 19.00
13.03. RAKVERE Rahvamaja 15.00
14.03. PAIDE Kultuurikeskus 19.00
19.03. VILJANDI Pärimusmuusika Ait 19.00
20.03. VALGA Kultuurikeskus 17.00
21.03. TALLINN Salme Kultuurikeskus 19.00
27.03. VÕRU Kultuurimaja Kannel 19.00

www.suve teatr.ee

TRIDENS INFO-AUTO
www.infoauto.ee

PILETID:
Tartus, Tallinnas ja Pärnus 13€ / 11€, mujal 9€
Piletilevis, Piletimaailmas ja enne algust kohapeal

NAD VARASTASID TA TULEVIKU.
TA VÕTAB SELLE TAGASI.

MATT DAMON EMILY BLUNT

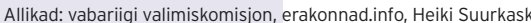
SAATUSE BÜROO

KINODES 4. MÄRTSIST

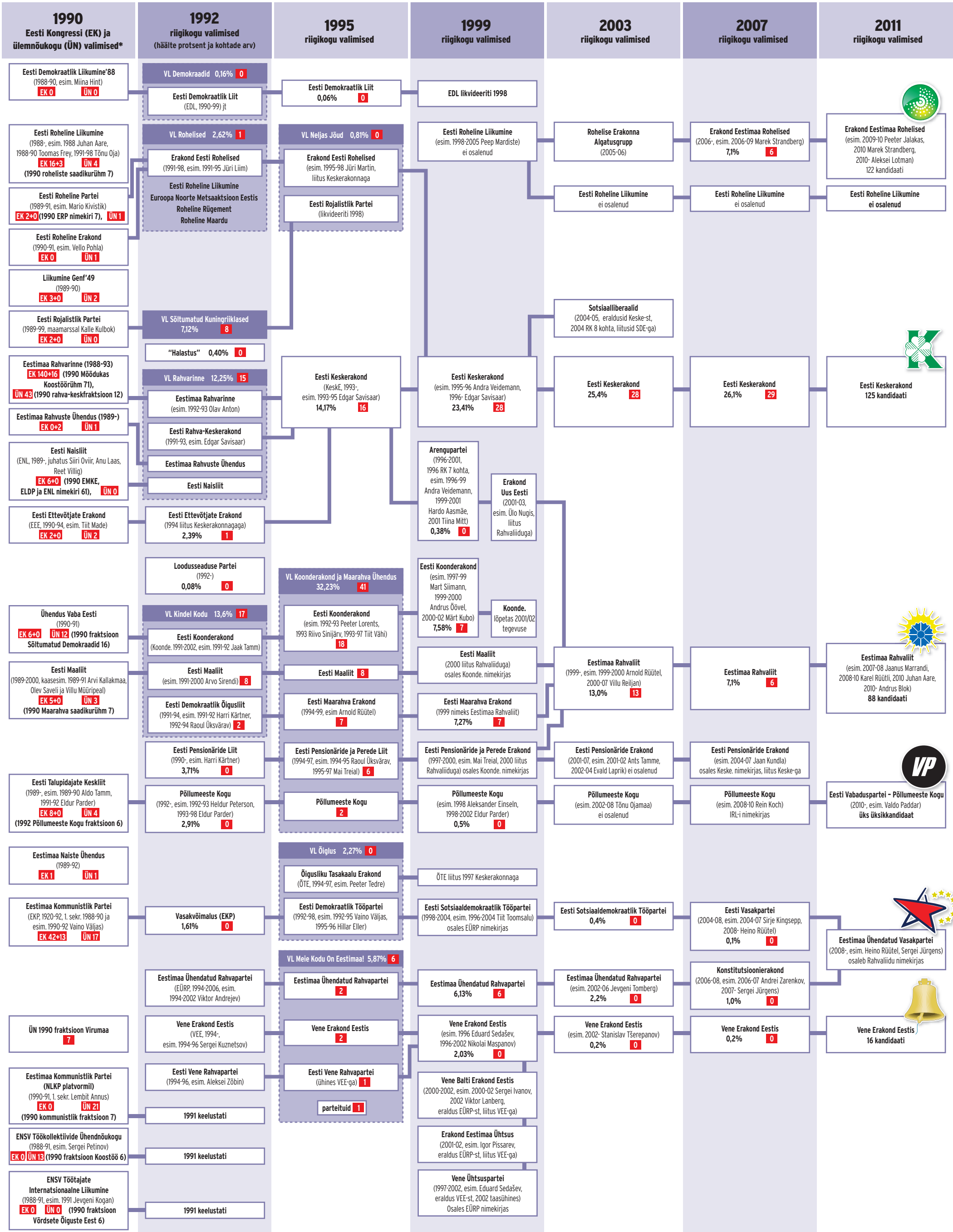
Parteimaastiku kujunemine ja areng Eestis

Eesti parteide sugupuu

* 1990. a valimistel märkis enamik saadikuid end mitme organisatsiooni liikmeks

GRAAFIKA: ALARI PALUOTS

VALI MÄLUTOIT

Tähtsad mehed on seisukohal, et rahvas ei tea, mis on neile hea. Tegelikult ei pea enam neist isegi reaalseks, et rahval on vaja alati kõike mõista ja mäletada. Nagu öeldakse – mis silmist, see meelest. Väike silmapete, natuke jõusööta ja tants läheb edasi. Kuidas siis ikkagi on lood rahva mälu? Sellele küsimusele otsimegi vastust.

Kuula rahva mälu

21.02–04.03 igal argipäevahommikul
kell 8.40 Kuku raadio hommikuprogrammis
„Ärataja”.

www.kuku.ee

Kormoranimune hakatakse jälle õliga pritsima

FOTO: ARNE ADER

Tondirahu hõivasid kormoranid 1986. aastal, praegu pesitseb neid seal liigi 2000 paari.

LINNUTÖRJE

Mune kavatakse õlitada suuremates kolooniates ühtekokku 2600 pesas.

Ulvar Käärt
ulvar.kaart@epl.ee

Pärast mõne aasta taguseid katsetusi kavatakse keskkonnaamet tänavu alustada Eesti suuremates kormoranikolooniates ulatuslikku munade õlitamist, et üritada nende kalurite poolt mustaks nuhtluseks ristitud lindude hulga kasvule pidurit tõmmata.

Keskkonnaameti looduskaitsebioloogi Ivar Ojaste sõnul on juba maikuu alguses pihta hakavaks munade õlitamiseks välja valitud ühtekokku seitse suuremat ja vanemat Soome lahes, Saaremaal ja Pärnumaal asuvat kormoranikolooniat: näiteks Abruha lähisel asuv Kerju rahu, kus mullu loendati üle 2200 kormoranipesa, Tondirahu Matsalu rahvuspargis ja Kivilaid Häädemeeste lähisel.

„Õlitamine on suunatud eelkõige varajastele kurnadele ning sellega tahame elimineerida kormoranide esimeses pesitsuslaines tulevad järeltulijad, sest just nemad on kõige elujõulised ja loovad ka uusi kolooniaid,” selgitas Ojaste.

Ette võetakse 2600 pesa

Kui 2009. aasta juunis õlitati Hiiumaa külje all Käina lahes asuval Männaklailul vaid 70 kormoranimuna, siis nüüd tahetakse mune õlitada ühtekokku 2600 pesas. Selle tulemusel loodetakse nn tuumikolooniate suurt juurdekasvu umbes 40 protsendi võrra vähendada.

„Eesmärk on hoida olemasolevaid kormoranikolooniaid paigal ning osalise õlitamisega

nende elujõulist juurdekasvu piirata,” sõnas Ojaste. „Selleks et kolooniad paigal püsiks, ei tohi mingil juhul kõiki mune õliga üle pritsida. Kui kormoranid järglasi ei saa, võib juhtuda, et koloonia hajub järgmisel aastal paljudesse eri kohtadesse laiali, pannes nii aluse uutele kolooniatele.”

Kavakohaselt hakatakse mune õlitama koostöös kohalike kaluritega. Nii peaks igas kormoranide kantsis mune õlitama asuma kaks kalurit, keda saadaks omakorda järelevaatajana

Munade õlitamine peaks suuremate kolooniate järelkasvu 40% vähendama.

– et töö käiks võimalikult kiirelt ja teisi linde segamata – kaks keskkonnaameti töötajat.

Eeskuju võetakse taanlastelt, kes on oma vetes kormoranide mune juba enam kui kümme aastat õlitanud. Taanlaste soovitusel kasutatakse selleks tavalist rapsiõli, millesse lisatakse toime parandamiseks ilmselt veidi ka

parafiini. Sellise vedeliku mõju munadele on lihtne. Linnu loode saab munas areneda vaid tänu sellele, et muna hingab tuhandete koored asuvate mikroskoopiliste avade ehk pooride kaudu. Õliseguga üle pritsitud poorid ummistuvad ja varases arengustaadiumis loode hakkab hukkuma.

Viimastel aastatel Eesti vetes kormoranide seiret teinud maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi teadur Kalev Rattiste märkis, et viimaste hinnangute järgi küündis kormoranide arvukus 2009. aastal 13 700 paarini ja umbes sama palju peaks neid olema ka praegu. Kasvu pidurdumise põhjuseks pidas ta tõsiasja, et paljud kormoranikolooniad langesid mullu keelatud rüüsteretkede ohvriks. Samuti ohjeldasid tema hinnangul kormoranide arvukuse kasvu ka mullused ebasoodsad talvumistingimused. Rattiste osutas, et Taanis on kormoranide arvukus viimastel aastatel tasapisi vähenema hakanud, kuid näiteks parematel merilestaaastatel on nende hulk muljalt juurde tulnud lindude arvel kohe paisunud. ●

Kormoran oli kunagi haruldane

● 19. sajandil surid kormoranid paljudes Euroopa riikides välja või säilis neid väike hulk. 1970. aastate alguses olid vaid mõned kormoranikolooniad Hollandis, Rootsis ja Taanis ning liigi Euroopa asurkonda ei peetud suuremaks kui mõni tuhat paari. Tänu tõhusale kaitsele alates 1965. aastast hakkas asurkond tasapisi kosuma ja umbes 1980. aastast algas kormoranide arvukuse plahvatuslik kasv ja levila laienemine. Kui 1980. aastal pesitses Läänemere piirkonnas kormorane 4800 paari ja 1991. aastal 51 000 paari, siis üleeuroopalise loenduse ajal 2006. aastal 157 000 paari ja 2009.

aastal juba liigi 165 000 paari. Eestisse jõudis kormoran pesitsejana 1983. aastal. Kalateadlaste hinnangul pistavad kormoranid Eesti rannikumeres igal aastal nahka 4000 tonni kala. Kuigi kalurid peavad kalavarude kahanemise peatamiseks kormorane, on arvatud ka seda, et tegelikult on püügikala vähesuse taga Läänemere eutrofeerumine ja ülepüük.

● Kormoranitõrje tulemuslikkuses kahtlejad arvates saaks kormoranide arvukust Eestis mõjutada vaid siis, kui igal aastal õlitataks kolmveerand kõigist nende munadest ja peale selle kütitaks veel 7000 lindu.

FSB mõnitamine võib tuua riikliku preemia

Telegramm

Jaanus Piirsalu
Peterburi

Rikas Rosneft ehitas neenetsi külale naftapuurimisõiguse eest viis elumaja. Need on lihtsad majad, käimla on õues, tundrast tulnud neenetsit see aga ei loksuta.

Kuid FSB-d hiidfallosega tervitanud kunstnikud võeti riigipreemia nimekirjast siiski maha. Paljude kunstiekspertide silmis oli sellegipoolest tegu eelmise aasta vägevaima kunstiteoga, mis jäi auhindamata ainult ametnike intriigide tõttu.

Peterburis tõstetakse Neeva jõel laevaliikluse jaoks igal ööl sillad üles. Ühe suurema silla naabruses asub Venemaa julgeolekuteenistuse FSB Peterburi peakontor. Poliitilist kunsti harastava rühmituse Voina liikmed kasutasid seda asjaolu ära kunstiteoseks, mis eesti keeles võiks kõlada „Peenis vangis FSB-s” – nad joonistasid eelmisel suvel ööl vastu 14. juunit üles tõstetud Liteinõi sillale helendava valge värviga mehe suguorgani tohutu kujutise, mis säras valgustatud sillal otse FSB hoone aken-
desse.

Fotod kunstiteosest levisid interneti vahendusel valgukiirusel, kuigi helendav suguorgan pesti hommikuks loomulikult maha. Juba siis leidis see julge akt Venemaa kunstiringkondades, ja loomulikult ka opositsiooni seas, oma idee eest suurt heakskiitu.

FSB avaliku mõnitamise eest kunstnikud üllataval kombel kriminaalasja kaela ei saanudki. Kohapeal said kolm aktsioonis osalejat, neist üks noor naine, miilitsatöötajate käest peksa ning üks sai hiljem väikse trahvi

**Fotod kunsti-
teosest levisid
interneti vahen-
dusel valgukiirusel.**

huligaansuse eest. Kriminaalasi samade kunstnike ja Voina ideoloogide vastu algatati novembris, kui nad järjekordse *performance'i* käigus keerasid Peterburis riikliku vene muuseumi ees katuse peale miilitsaauto. Miilitsale varalise kahju tekitamise eest võeti vahi alla Voina kaks aktiivsemat liiget, kes osalesid ka FSB-le saadetud „peenistervituse” loomisel, ning kaks Voina põhilist ideoloogi kuulutati tagaotsitavaks.

Tänavu veebruari keskel, kui rühmitus kuulutati Venemaa kaasaegse kunsti riikliku preemia „Innovatsioon 2010” kandidaadiks kui parima visuaalse kunsti näide, istusid Voina liikmed Oleg Vorotnikov ja Leonid

Aktsioon Peterburis eelmise aasta juunis „Peenis vangis FSB-s”

Nikolajev neljandat kuud vahi all. 24. veebruaril nad lõpuks kautsjoni vastu vabastati. Kummagi eest tasus tuntud Briti tänavakunstnik Banksy 10 000 dollarit. Voina ideoloogid Aleksei Plutser-Sarno ja Natalja Sokol varjuvad siiani pörandade all.

Preemiaraha ei võtaks

Vorotnikovi, Nikolajevi ja Sokoli vastu on algatatud kriminaalasi paragrahvi järgi, mis näeb ette kuni seitsmeaastase vanglakaristuse grupiviisilise huligaansuse eest, mis on korda saadetud poliitilise, ideoloogilise, rassilise, rahvusliku või religioosse vihkamise motiividel või siis vihkamise ja vaenu tõttu mõne kindla sotsiaalse grupi vastu. Plutser-

Sarnot otsitakse aga taga kuritegeliku ühenduse loomise eest, mille eest võib määrata 12–20 aastat vangistust.

Voina auhinnale kandideerimine tekitas Venemaal suurt meediatähelepanu. Rühmitust hakati kohe pidama riikliku preemia peafavoriidiks, võitja pidanuks selguma aprillis. Plutser-Sarno jõudis teatada, et ta hindab preemiat kõrgelt ja võtab tunnustuse vastu, kuid riiklikku auhinnaraha 400 000 rubla (10 000 eurot) ta vastu ei võta, vaid kannab selle edasi poliitvangide toetuseks.

Imet siiski ei juhtunud, sest sel nädalavahetusel teatas vene kaasaegse kunsti keskus, et Voina aktsioon võetakse nominen-

tide nimekirjast maha, sest formaalselt ei esitanud nad õigeaks ajaks omakäelist nõusolekut preemiale kandideerimiseks.

Plutser-Sarno sõnul tehti seda Venemaa kultuuriministeeriumi survele, mida ei varjanud ka korduvalt tema poole pöördunud kaasaegse kunsti keskusse töötajad. „See on häbi vene kaasaegse kunsti keskusele!” teatas Voina üks juhte.

„Eelmine aasta oli kahtlemata Voina aasta, tema aktsioonid kõlasid üle maailma,” toetas Voina Venemaa üks tuntumaid kaasaegse kunsti kuraatoreid Andrei Jerofejev, kes sai eelmisel aastal trahvi näituse „Keelatud kunst” Moskvas korraldamise eest. ●

Voina üks juhte: teeme ausalt ja omakasu saamata

”

Intervjuu

Jaanus Piirsalu
Peterburi

Voina üks juhte, 1992. aastal Tartu ülikooli lõpetanud Aleksei Plutser-Sarno (48) seadis intervjuuks tingimuse, et see toimuks vaid interneti vahendusel.

„Isiklik suhtlemine on minu jaoks praegu väga riskantne, me kasutame üksteise ja ajakirjan-
dusega suhtlemiseks ainult elektronposti ja Skype'i,” ütles Plutser-Sarno, kes oma sõnul varjab end Venemaal.

●● **Kuidas te korraldasite aktsiooni „Peenis vangis FSB-s”? See pidi olema hästi läbi mõeldud.** Aktsiooni valmistati ette kaks nädalat, kuigi kestis see 23 sekundit. Üheksa liikumise aktiivisti valasid jooksu pealt viieliitristest kanistritest värvi, sel ajal kui Liteinõi silda hakati avama. Igaühel oli oma jupp. Sillal ja selle läheduses oli samal ajal seitse võmmi, kes kohe tormasid kunstnikke peksma, kuid joonistus õnnestus siiski lõpetada. Meie riist oli 65 meetrit kõrge, 27 meetrit jäme ning see kerkis koos 4000 tonni kaaluva sillaga üles otse FSB peakontori vastu. See oli rühmituse Voina võimas *fuck* võimude poole.

●● **Kuidas te kirjeldaksite Voina tegevuse põhimõtteid?** Me teeme ausat, omakasupüüdmatut, mittekonformistlikku kunsti.

●● **Voina on teinud kuulsaid aktsioone viimaste aastate jooksul.**

Milliseid neist te ise esile tõstaksite?

Kõige innovaatilisem oli aktsioon „Lossipööre”. Me pöörasime miilitsaautosid ümber otse riikliku vene muuseumi sissekäigu ees ning nimetasime seda kunstiliseks installatsiooniks. Kõige riskantsem oli aktsioon Moskvas Taganka kohtus, kui Voina otse kohtupidamise ajal Andrei Jerofejevi (keda süüdistati vene õigeusu vastase näituse korraldamises, mille tõttu ta pidi lahkuma Tretjakovi galerii kaas-
aegse kunsti osakonna juhi kohalt – J. P.) üle tõi kohtusaali sisse muusikariistad ning esitas laulu „Kõik mendid on vördjad – pida-
ge seda meeles!” Kõige monumentaalsem oli meie 65-meetrine riist Liteinõi sillal Peterburis. Kõige üllatavam – „Valge Maja ründamine”, kui joonistasime Venemaa valitsushoone fassaadile 50-meetri kõrguse piraatide surnupealuuga märgi. Aga kõige skandaalsemaks jääb aktsioon „Ma kepin karupoega!” meie grupiorgia Moskvas bioloogiamuuseumis üks päev enne 2008. aasta presidendivalimiste tulemuste väljakuulutamist, kui võitis Dmitri Medvedev.

●● **Nagu ma aru saan, siis on teil Eestiga üsna eriline suhe?**

Tartusse sõitsin esimest korda 1983. aastal, järgmisel aastal astusin Tartu ülikooli ja elasin Eestis 1992. aastani. Lõpetasin filosoofia teaduskonna, olen professor Lotmani õpilane. Mulle oli see emigratsioon. Viibin Eestis regulaarselt, jumaldan Eestit, kus elavad mu parimad sõbrad, geniaalsed eesti kunstnikud Jüri Ojaver, Jaan Toomik, Leonhard Lapin ning silmapaistev kunstiteadlane Teet Veispak. Muide, ma tahtsin isegi kolida Eestisse elama, aga võimud ei andnud elamisluba ning politsei tahtis mind Venemaale välja anda. ●

Kunstirühmitus Voina

●● **Voina on tegutsenud neli aastat, selle lõi Oleg Vorotnikov 2007. aasta veebruaris.**

●● **Nende tuntumad aktsioonid (peale Plutser-Sarno poolt intervjuus mainitud): riigitegelaste vilkuritega autosid imiteerides, sinised ämbrid peas, üle Kremli väljunud autode katus-**

te jooksmine, Kremli-meelse ajakirjaniku Mihhail Leontjevi klubi Opritšnik ukse kinnikeevitamine ning Moskva päeval homoseksuaali ja võõrtöölise näitlik poomine.

●● **Kõikide aktsioonide lühikirjelduse leiab plucer.livejournal.com/266853.html.**

Kohtutäitur Risto Sepp müüb avaliku suulise enampakkumise teel:

1. Kinnisasja asukohaga Valgevase tn 11A, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinna linn, Harjumaa (4458 m2). Alghind 483 000.00 eurot (7 557 307.80 EEK). Enampakkumine toimub 22. 03. 2011. a. kl 13:00.
2. Eramu (2 korrust, 5 tuba), Vardi tee 9, Haabneeme, Viimsi vald (elamu 236,7 m², krunt 1192 m²). Alghind 303 000.00 EUR (4 740 919.80 EEK). Enampakkumine toimub 29. 03. 2011. a. kl 13:00.
3. Eramu (2 korrust, 6 tuba), Vardi tee 11A, Haabneeme, Viimsi vald (elamu 269,2 m², krunt 1295 m²). Alghind 304 000.00 EUR (4 756 566.40 EEK). Enampakkumine toimub 29. 03. 2011. a. kl 13:00.

Enampakkumised viiakse läbi kohtutäiturite büroos, Narva mnt 7d, Tallinn. Palun vaadata kuulutuse tervikteksti, mis on avaldatud www.ametlikudteadaanded.ee, Risto Sepp, risto.sepp@tairurjust.ee.

Tuglase novellipreemia saavad Kangro ja Vadi

KIRJANDUS

Mullused parimad novellid on „48 tundi” ja „Kuidas me kõik reas niimoodi läheme”.

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Täna kell 15 antakse Friedebert Tuglase 125. sünniaastapäeva puhul Underi ja Tuglase kirjanduskeskuse muuseumiosakonnas (Väikese Illimari 12) välja järjekordsed Tuglase novelliauhinnad.

Žürii koosseisus Sven Kivisildnik, Eneken Laanes, Tarmo Teder, Vaapo Vaher ja Aidi Vallik otsustas 2010. aastal avaldatud novelliloomingu eest anda auhinnad Maarja Kangrole novelli „48 tundi” (Looming nr 2) ja Urmas Vadile novelli „Kuidas me kõik reas niimoodi läheme” (Vikerkaar nr 12) eest.

Kangro leidis teist laureaati iseloomustades, et Vadi tekste iseloomustab avatus ja otsingulisus, huumorimeel ja absurdistaju, millega kaasneb leidlik situatsiooniloome. „Tema mängulisus näib olevat ajendatud pigem huvist inimese vastu kui formalistlikest taotlustest,” lisas Kangro. „Sümpaatselt elus hääle eesti kirjanduses, loodan talle suurt tulevikku.”

Kaks võitjat korraga

Naljaga pooleks võib öelda, et Kangro valimine tähistab pika segregatsiooniperioodi lõppu. Nimelt on ta esimene naiskirjanikust Tuglase auhinna laureaat pärast 1995. aastat, mil pärjati Jaan Krossi novelli „Vürst” ja Asta Põldmäe novelli „Vastu ööd”.

Auhind koosneb pühendusega trükisest ja rahalisest preemiast. Tuglase novelliauhindu antakse välja alates 1971. aastast, preemia saab alati kaks novelli korraga. Auhinna asutas 1970. aastal Tuglas ise. ●

Maarja Kangro ja Urmas Vadi

FOTOD: RENE SUURKAEV, ALDO LUUD

Urmas Vadi Maarja Kangrost

- Mulle Maarja Kangro väga meeldib. Minu meelest on temas koos kõik asjad, mis ühel väga heal kirjanikul olema peavad. Kõigepealt on ta kuidagi inimlik ja arusaadav. Ta kirjutab näiteks sellest, kuidas ta lõhub üht vana kappi, mis avaldab vastupanu. Ja samal ajal tunneb ta selle kapi ja kõigi asjade pärast, mis on kadumas, kurbust ja kaastunnet. Tal on isegi vanaksläinud piimast kahju.

- Samal ajal on ta intertekstuaalne, tema tekstides on viiteid ja tsitaate, mida ta võib-olla ainult ise teab. Aga see ei häiri mind, sest loo jutustami-

se ja sõnastamise mõnu on tal kogu aeg olemas.

- Kuna Maarja on naine, siis on ta ka naiselik, aga see pole mingi võbelev ohkamine hämaras toas, vaid tema naiselikkus on jõuline, isegi brutaalne ja agressiivne. Oma viimase kogu luuletuses ta kirjutab, kuidas ta tahab raamatukogus riulite vahel maadelda.
- Ühes oma jutus tõukab ta kuristikku ühe itaalia vanamuti, kes suhtub üleolevalt eesti kirjandusse. Kõigil netikomentaatoritel, kes arvavad eesti kirjandusest sama, mis itaalia mutikesed, tuleks olla ettevaatlik!

Auhinnatuid

Valik varasemaid preemianovelle

1971

- Jaan Kross „Neli monoloogit Püha Jüri asjus”, Paul Kuusberg „Roostetanud kastekann”

1981

- Rein Saluri „Lõimetishoole”, Mihkel Mutt „Õpilane Fabian”

1991

- Jaak Jõerüüt „Mr. Warma ja täiskuu valgus”, Madis Kõiv „Film”

2001

- Tarmo Teder „Kohtumine”, Mati Unt „Nouvelle”

Inimene kitarr, kontrabassi ja filmikaameraga

REPRO

Portugalist pärit duo Dead Combo teine album „Vol II”

FESTIVAL

Muusikud panevad tummad avangardfilmid kõnelema kõigile mõistetavat keelt.

Maria Viidalepp
kultuur@epl.ee

Veel viimaseid päevi kestev, „Euroopa kultuuripealinn Tallinn 2011” programmi kuuluv tummfilmide festival „Tummfilmid tõstavad häält” võib professionaalsuse ja elamuslikkusega.

Ürituse tähtseks kumusi sai üks tummfilmide ajajärgu olulisemaid filme, David Kaufmani ehk kunstnikunimega Dzig Vertovi „Inimene filmikaameraga”, mille pani elama Portugalist pärit duo Dead Combo.

„Olgu et Dead Combo loomingu on tugevalt tunda Ladina-Ameerika rütme ja muusikatunnetust, orienteeruvad nad hästi ka Euroopa muusikakultuuris,” ütles üks ürituse peakorraldajaid Janno Zöbin. Bänd kombineerib Ladina-Ameerika rütme veenvalt elektrooniliste rütmide, džassi, fado, bluusi ja maailmamuusikaga.

Aastal 2002 koos musitseerimise hakanud Tó (António) Trips

ja Pedro V. Gonçalves mängisid Vertovi filmile tausta ka viis aastat tagasi Prantsusmaal. Sellele, ühele kõige enam uushelindatud tummfilmile on varem muusikat teinud näiteks inglise helilooja Michael Nyman ja briti nudžassi kollektiiv The Cinematic Orchestra.

Kestab laupäevani

Kuigi Gonçalves hakkas pilimänguga tegelema suhteliselt hilja, nimelt 19-aastaselt, on ta jõudnud kirjutada muusikat hulgale põhiliselt portugali keelsetele filmidele ja anda kontserte nii kodu- kui ka välismaal. Ladina-Ameerika rütmides kodus olev Tó Trips hakkas aga kitarril õppima ema eeskujul, kes oli laste kirikukoori kitarrisaatja. „Kodus oli alati kuulda kitarriheliseid – praegu olen ma sama vana kui minu ema oli siis, kui haarasin esmakordselt kitarril järele,” meenutab muusik.

Festivali jääb lõpetama 5. märtsil vene kultuurikeskuses esinev Kongo päritolu elektroonilise folgi ansambel Konono No 1, kes teeb saatemuusikat Friedrich Wilhelm Murnau eksotiilsel saarel filmitud linatselele „Tabu”. ●

Vaata ka:

WWW.FACEBOOK.COM/TUMMFILMID
WWW.RAMPADE.ORG

VANA BASKINI TEATRI etendused

ETENDUSTE ALGUS KELL 19.00
Piletid müügil Piletimaailmas, Piletilevis, Statoilis ja kohapeal.
www.vanabaskiniteater.ee

VASSILI SIGAREV VALEDETEKTOR

9. märts Palamuse Rahvamaja
11. märts Laekvere Kultuurimaja
24. märts Kärdla Kultuurimaja
8. apr. Paide Kultuurikeskus
20. apr. Orissaare Kultuurimaja
21. apr. Kuressaare Kultuurikeskus
26. apr. Elva Kultuurikeskus
27. apr. Abja Kultuurimaja
29. apr. Aruküla Kultuurimaja

**MERLE JÄÄGER
ANDRES LEPIK
EGON NUTER**

VIIMASED ETENDUSED!

12. märts Tõstamaa Rahvamaja
16. märts Vastemõisa Rahvamaja
18. märts Mõniste Rahvamaja
23. märts Rakvere Teater
25. märts Kohtla-Nõmme Rahvamaja
28. märts Vene Teater (Pensionäridele erisoodustus- pilet 7 €)

JOHN PATRICK HULLEM KUI HOLLYWOODIS

**HELGI SALLO
MARI LILL
ENE JÄRVIS
ANNE PALUVER
RAIVO METS
VÄINO LAES
IVO EENSALU**

10. märts Saku Kultuurikeskus
14. märts Vene Teater
15. märts Vändra Kultuurimaja
21. märts Vanemuise Teater v/m
22. märts Rapla Kultuurikeskus
13. apr. Keila Kultuurikeskus
14. apr. Märjamaa Rahvamaja
15. apr. Avinurme Rahvamaja
18. apr. Kiviõli Rahvamaja
19. apr. Põltsamaa Rahvamaja
25. apr. Jõgeva Kultuurikeskus

**LIINA TENNOSAAR
RAIVO RÜÜTEL
ANNE PALUVER või
KAIA SKOBLOV
ENE JÄRVIS
ALICE KIRSIPUU
JANEK SARAPSON
VÄINO LAES
JÜRI KARINDI**

PÜHA MÜRISTUS 20. märts Haapsalu Kultuurikeskus (suur saal) / 26. märts Haljala Rahvamaja / 9. aprill Pärivere Klubi (Are Keskus)
ÜLLATUSKÜLALINE 11. aprill Rāpina Rahvamaja / 12. aprill Kuimetsa Rahvamaja
HILINENUD PULMAÕÖ 1. aprill Anija valla Kultuurikeskus / 28. aprill Järvakandi Kultuurihall

Energiaauditis esines ohtralt vigu

FOTO: VILLE VIIRON

AUDIT

Pööningul käimata hinda auditi, et katuse kaudu väljub maja soojusest kolmandik.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Lääne-Virumaa ettevõtte OÜ VaLiTERMO esitas temalt energiaauditi tellinud Rapla korteriühistule niisuguste vigadega töö, millede mõistmiseks ei lähe tarvis isegi ehitusosalast eriharidust.

Näiteks näeb energiaaudit ette vahetada välja ühetoru-küttesüsteem kahetorusüsteemi vastu ning paigaldada termoregulaatorid, ehkki kõnealus majas ongi juba kahetorusüsteem ja regulaatoridki olemas.

Mitmeid vastukäivusi esineb ka hoone soojusbilansis. Hoone soojuskadude loetelus pole üldse arvestatud õhuvahetuse ja infiltratsiooni soojuskadu, aga kõrvaloleval joonisel on selle osaks märgitud lausa 26 MWh ehk 13%.

Küsitav on ka auditis toodud soojuskadude jaotus, mille järgi rohkem kui kolmandik ehk 35,5% haihtub katuse kaudu – arvutuskäiku või mõõtmisandmeid, millest selline järeldus on tehtud, audit ei sisalda.

Audit prognoosib ka väga optimistlikku energiasäästu – 63,3%, nimetades tegemist vajavate töödena lisaks eespool märgitud küttesüsteemi ümberehitamisele ka pööningu soojustamist 200 mm materjaliga, millele asetada tuuletõke; seinte soojustamist 75 mm soojusisolatsioonikihiga; trepikodade ja keldriakende vahetust ning vundamendi soojustamist. Saavutatavat säästu tõendavat arvutuskäiku audit ei sisalda. Audit järgi saadakse eriti suurt kasu pööningu soojustamisest – rohkem kui kümme korda ehk kokkuhoid oleks 50,7 MWh aastas.

Täpsustuseks siinkohal, et tegemist on tüüpilise seitsmekümnendatel aastatel ehitatud 16 korteriga majaga, kus ühteist on juba renoveerimiseks ette võetud: soojustatud on maja otsaseinad, vahetatud katus ja trepikoja ukseid. Et aga saada suuremat energiasäästu, otsustatigi tellida energiaaudit, millest juhindudes renoveerida ka ülejäänud maja. Energiaudit tuleb kohustuslikuna esitada ka Kredexile laenu ja toetuse saamiseks.

„Mis kasu on siis auditeerimisest, kui praktiliselt selle järgi juhitud ei saa,“ märgib majaelanik Helle Kabrits. „Praegu on see vaid formaalsus, mille eest tuli ühistul maksta üle 10 000 krooni.“ (Üle 641 euro – toim.)

Hädavajalik kontrollisüsteem

„Sellest auditist ei saa küll lähendada maja renoveerimise kavandamisel,“ tõdeb Tallinna tehnikauilikoole ehitusteaduskonna kütte ja ventilatsiooni õppetooli juhataja Teet-Andrus Kõiv. Tema sõnul on nii suur energiasääst väga küsitav. „Pööningu renoveerimisega lubatakse ligi kümnekordset säästu, kompleksseid arvutusi, mis seda tõestaksid, ei ole aga esitatud. Selleks et seda

Sellele Raplas asuvale majale koostas audiitor nii vigase energiaauditi, et sellest renoveerimisel küll lähtuda ei saa.

auditit kontrollida, tuleks kõik uuesti üle arvutada,“ täheldab ta, lisades, et kõnealune energiaaudit sisaldab hulga vigu ega arvesta ka väljakujunenud elamute auditeerimise meetodikat.

Põhjuseks, miks vigaste auditite koostamine üldse võimalikuks on osutunud, peab Kõiv asjaolu, et sisuline auditite järelekontroll puudub. „Audiitorid tunnetavad, et võivad teha ka lohakat tööd. Hädavajalik on sisse

Teen vahel copy-paste'i ja kuna audititeid koostan üksi, siis jäid vead sisse.

seada kontrollisüsteem ja kord, mille alusel halba tööd tegevalt audiitorilt saaks kutse ära võtta,“ märgib ta.

Auditi koostaja, OÜ VaLiTERMO juhataja liige Vahur Liivak tunnistab, et audit oli vigane. „Teen vahel copy-paste'i ja kuna audititeid koostan üksi, siis jäid vead sisse,“ ütleb ta vastuseks küsimusele, kuidas sai audit soovitada kütetorude vahetust, kui

maja juba ometi ongi kahetorusüsteemis.

Samuti tunnistab ta, et katuse suur soojakadu, niisamuti ka saavutatav sääst on hinnangulised, sest pööningule ta olukorda hindama ja termopilte tegema õieti ei pääsenudki – seda takistasid katusevahetusega pööningule laiali pillutud vanad eterniitplaadid. „Hindasin, et selle tulemusena on soojustuse kiht pööningul täielikult rikutud,“ põhjendab ta. „Lisades pööningule arvutatud paksusega soojustuse kihi, saavutatakse vajalik energiasääst. Kui oleks tagatud pööningule juurdepääs, siis võib-olla oleks saanud anda reaalsema hinnangu soojuskaale.“

Liivak märgib, et tegutses 2002. aastal õpitud meetodika järgi ja auditis toodud sääst on saavutatud arvutustega, mida auditis ei ole esitatud.

Majaelanike nõudmisel on ta auditit ümber teinud, ent arvutuskäigud puuduvad sealgi ning Teet-Andrus Kõivu sõnul ei saa ka parandatud versiooniga rahule jääda ega sellest renoveerimisel juhinduda. ●

Kontrollitakse kaebuse põhjal

●● Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna juhataja Margus Sarmet tõdeb, et energiaauditite järelevalve on tehnilise järelevalve ameti (TJA) ülesanne. „Puudub küll ühene õigusloov akt, milles näpuaga järele ajades auditit kontrollida, kuid sellest hoolimata saab TJA teha auditite kontrolli eksperdiarvamuste põhjal ja seda ka tehakse,“ sõnas Sarmet. „Kontrolli tehakse eelkõige kaebepõhiselt. Lauskontroll ei ole kindlasti võimalik ka

edaspidi, küll aga oleme kaalunud pistelise kontrolli sisseviimist.“

●● „Analüüsime ministeeriumis võimalusi, kuidas tõhustada auditite kontrolli õigusloomega,“ märkis Sarmet. „Kuivõrd audititeid tehakse nii elamutele, büroohoonetele kui ka tööstushoonetele, ei ole võimalik kirja panna ühtset kindlat meetodikat kõikvõimalikele objektidele, küll aga kaalutakse korterelamute (kõige ulatuslikum osa) auditite sisu- ja vorminõuete täpsustamist.“

Kastelli – energiasäästlik maja mõistliku hinnaga

Oleme täiustanud Eestisse tarnitavate majapakettide konstruktsiooni Skandinaavias kehtivate energiatõhususe normide tasemele püstkarkassi laiendamisega, lisavillaga välisseintes ja vahelael ning avatäidete uuendamisega. Keskkonnasõbralikult ja madala energiatarbitavusega ehitatud majas saame pakkuda parimaid elamistingimusi ka tulevastele põlvkondadele.

Veel kuni 15. märtsini saavad majaostjad selle täienduse kingituseks kauba peale. Säästa loodust ja raha ja ehita endale tulevikukodu juba täna!

TÄIENDAV INFO JA HINNAPAKKUMISED

K-Majad OÜ,
Veerenni 53A/Töokoja 1, 11313 Tallinn
telefon 6690 504, 6690 503
info@kastelli.com www.kastelli.com

KASTEELI
MÕISTLIK LAHENDUS

Otsepostitus akadeemikult:

Kahekeelne käemees minu postkastis

Piret Tali
ajakirjanik

●● Eile saatis mulle täiesti tavalisse plekist postkasti kirja akadeemik. Kirjal polnud peal küll minu nime, vaid tagasihoidlik sinine märkus ümbriku vasakul ülaseras „Teade. akad. Anto Raukaselt”. Kahjuks polnud ümbriku tagaküljel postiaadressi, et siiras ja kena vastus võituda.

Mõistagi olin akadeemilise herra niivõrd-kuivõrd isiklikust tähelepanust liigutatud, ehkki rohkem kui teadusega või teadega seostub isand Raukas mulle ikkagi skandaalide, Juku-Kalle Raidi ja ajalehega KesKus.

Salamisi lootsin, et tegemist on siiski geoloogist akadeemiku pöördumisega saabuva väikese jääaja teemal. Selle asemel selgub aga, et geoloog ei mõtlegi sest kõnelda, vaid üritab koputada minu kui koduomaniku südametunnistusele kui Eesti omanike keskliidu volikogu esimees Raukas. Selgub, et kodukulude kokkuhoidmiseks polegi vaja soojapidavaid aknaid ega küttesüsteemi värskendamist, vaid hoopis üks kena noormees riigikokku valida.

Sõnumi poliitiline erapoolikus oli viidud miinimumini – kogu pika kirja jooksul oli vaid kord mainitud erakonna nime ning välistatud oli ka igasugune sümboolika. Raukas soovib: „Kui teil pole kindlat valikut tehtud, siis soovitan teil valida Ken-Marti Vaher, kellega ma puutusin kokku juba siis, kui ta väga noore mehena ehitas koos Juhan Partsiiga üles riigikontrolli.” Raukas kinnitab, et Vaher on seisnud aastaid koduomanike huvide eest.

Olin hämmingus, sest tundub, et lugupeetud akadeemik on veel viimases voorus valimis-

vankri ette rakendatud. Neutraalset akadeemilisust sellest küll ei paista. Kui naistel on personaalses kett-turunduses Tupperware topsikud või kohatult kallid kosmeetikumid, siis tundub, et mehed turundavad samasugusel moel poliitikuid ja ideid.

Jääb üle oodata, et mõni neist valimiste eel meeleheitel poliitikut kätte käemeestest või kosjamooridest, Vahitorni-laadne üllitis käes, ükselt ukselt käiks ning väidaks, et paneb pea pakule, kui tema usaldusmees riigikogus talinlastel valimisringkonnas nr 1 maamaksu ei hakka alandama. Ei tea, kuidas ta seda seal ülevaale teeks? Ja üldse – keda see maamaks puidust kortermajades ikka väga huvitab.

Kas asi ei peaks siis üldse algama soovitusel? Kas mitte piiblistki ei olnud nii, et kõigepealt tuli Ristija Johannes ja alles siis Jeesus Kristus. IRL-i kampaanias tundub olevat vastupidi. Kuis siis nii, et enne ummistavad postkasti värvilised bulletäänid noore poliitiku vaadetega ning alles nädalaid hiljem saabub tema soovituskirja lugupeetud vana-meistrilt? Soovituskirja personaalsuse määr pole niigi suur, et allkiri oleks käitsi kirjutatud.

Aga kuidas on akadeemiku herra enda poliitilise meelsusega? Kas paneks ta terve IRL-i eest pea pakule või ainult Ken-Marti eest? Kas mitte viimati ei tahtnud ta mereakadeemia puhul IRL-i kuuluvat haridusministrit kohtusse kaevata? Et kuis siis nii – mehed samast paadist ja ühe kiidab taevani, teise vastu soovib kriminaaluurimist algatada? See küll seltsimeheliku käenduse parim näide pole. ●

Kolmapäev televisioonis:

ETV	KANAL 2	TV3	ETV2, KANAL 11, TV6
05.00 ERR-i uudised 06.55 Terevisioon 08.55 Maahaigla: Ristirästised suhted (The Royal, inglise suhted) 09.45 Terevisioon* 11.50 Suusatamise MM Oslos: Kahevõistlus. Suusahüpped, suur mägi 13.05 Suusatamise MM Oslos: Murdmaasuusatamine. Sprinditeate poolfinaalid (k) 15.05 Suusatamise MM Oslos: Murdmaasuusatamine. Sprinditeate finaali (k) 16.15 Õnne 13 (Eesti 2009) 16.50 Suusatamise MM Oslos: Kahevõistlus. Murdmaa 10 km 17.45 Maahaigla: Ristirästised suhted (The Royal, inglise 2009)* 18.30 Aktuaalne kaamera 19.00 Ringvaade 19.30 Lotokolmapäev 20.05 Pealtnägija 20.55 Viking Lotto 21.00 AK. Ilm. Sport 21.39 100 luulepärlit: Jääb liikumatult suvisesse sooja. Juhan Viiding. Loeb Jaan Rekkor 21.40 Valimisstuudio. Eelviimases „Valimisstuudio” räägitakse meditsiinist, sotsiaalteemadest, toimetulekust ja ääremaastumisest. 23.10 Side lõpp (Eesti 2011). Päästja Martin läheb hommikul tööle. Just nii, nagu ta on teinud seda viimased kuus aastat, kuid tänane ei ole tavaline tööpäev – 37-aastane mees jääb riikliku kärpekava tõttu tööst ilma. Nii nagu ka tema kuus töökaaslast, sest Kolga-Jaani päästekomando suletakse. Film jälgib Martinit komando viimaseks jäävas vahetuses. R: Toomas Järvet 23.40 Ringvaade* 00.10 Lotokolmapäev* 00.40 Viking Lotto* 00.50 ERR-i uudised	06.00 Aardekütt*: Viljakas maa 06.45 Mask: Jõuluvana mask 07.10 Richie Rich 07.35 Uudishimulik George 08.00 Reporter* 09.00 Tee õnnele*, 640 10.00 Vaene rikas tüdruk*, 45/142 11.00 Kodus ja võõrsil*, 4930 11.30 Krimi* 12.00 Pehmed ja karvased* 12.30 Knight Rider*: Rüütel kuninga etturi vastu 13.30 Aardekütt: Mustase mõistatus 14.25 Regina, 50/195 15.25 Lastega kodus: Salajane austaja 16.25 Vaene rikas tüdruk, 46/142 17.25 Tee õnnele, 641 18.25 Kodus ja võõrsil, 4931 19.00 Reporter 20.30 Kodutunne: Uus! 21.30 Meie lugu – Pilvede all. Erisaates räägivad „Pilvede all” näitlejad endast ja oma tegelaskujust. Mida uuel hooajalt oodata on? 22.30 Õde Jackie: Uus sari! Algab uus draamasari sartsakast meditsiinist Jackieist („Sopranodest” tuntud Edie Falco), kes on küll hinnatud töötaja ja püüdlis pereema, aga kes varjab oma ravimisõltuvust ja viistab haiglas kehtivatele reeglitele. Huumorit ja draamat põimiv, „Õde Jackie” tõusis kiiresti ülemaailmseks hitiks ja tõi Edie Falcole parima peaosatäitja Emmy auhinna. 23.10 Hea naine: Paha inimene 00.10 Chuck 01.05 Kurjuse kannul*: Hallikas toon 01.50 Vennad ja õed: Pole kerge olla roheline 02.35 Rooli võim* 03.00 Krimi* 03.25 Reporter* 04.35 Kodusaade* 05.20 Metsroosid*: Saladused ja valed	06.15 Winxid 06.40 Miki ja Donaldi seiklused 07.05 Beyblade: metallvõitlejad 07.30 Käsna-Kalle Kantpüks 07.55 Armastuse aeg, 78* 08.50 Kirgede torm, 1135* 09.55 Kodu keset linna* 10.30 Vaprad ja ilusad, 5908* 11.00 Top Shop 11.25 Simpsonid: Kloun Homie 11.55 Simpsonid: Bart vs. Austraalid 12.25 Hull sinu järele: Kui olen kuuskümmend neli 12.55 Kaua võib* 13.30 Unistuste agentuur 2, 1* 14.30 Dr House: Tiimitöö* 15.30 Vaprad ja ilusad, 5909 16.00 Südamehääl: Alisa, 194 17.00 Armastuse aeg, 79 18.00 Kirgede torm, 1136 19.00 Seitsmesed uudised 19.30 Kodu keset linna 20.00 Meisterkook. Võistlejad peavad katma pulmalaua. Kui pearoog kaotsi läheb, järgneb kaos... 21.00 Castle: Pole midagi hullumat... 22.00 Top Gear 6, 9. James ja Richard proovivad kaine autojuhi ametit ning katsetavad selle käigus erinevaid autosid. Jeremy sõidab kolme luukpäraga. 23.10 Viimane hoiatus: Lahtised otsad 00.05 Kalamehejutud. UUS. HOOAEG! Esimeses saates osaleme Pühajärve kalastusvõistlusest ja näitame ahvena jääpüüki. Lihtsa, kuid maitstva roa valmistab saates Valdislav Koržets. Saatejuht Kalev Kruus 00.40 Üksus: Põrgu eeskoda (2) 01.35 Shark: Gangsterifilmid 02.30 Top Gear 6, 9* 03.30 Kalamehejutud* 04.05 Metsik põhjala 05.00 Südamehääl: Alisa, 194* 05.45 Seitsmesed uudised*	ETV2 05.00 ERR-i uudised 07.10 Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklusi* 07.25 Inami 07.45 Aisopose teater* 08.35 Eesti TOP 7* 09.10 Pealtnägija (venekeelsete subtiitritega)* 10.00 Väike maja preerias: Usuravitseja (LUSA 1979) 10.47 ERR-i uudised 17.15 See on United (This is United, inglise 2010) 18.00 Karusmarjad metsikus looduses 18.25 Looduselust, 11/16 18.55 Vahva Roosi 19.05 Jutud väikeste lastele 19.20 AK(viipekeeles) 19.30 AK (vene keeles) 19.55 Hoia, mida armastad: Allikad 20.00 Eesti lood: Eesti ehitab (Eesti 2006) 20.30 Tööotsija (vn subtiitritega) (Eesti 2010) 21.00 BFM esitleb: Minu laialdased teadmised liblikapüüdmisest (Eesti 2010) 21.30 Maailma kino. 22.50 Teeveejahutaja, 1/26 (ETV 2003) 23.10 Eesti TOP 7* 23.50 Kas on elu pärast kapitalismi?, 8/10 (Eesti 2008) 00.52 ERR-i uudised KANAL 11 05.00 Uudised vene keeles 06.10 Kelgukoerad* 06.55 Saint Tropez*: Lendutõus 07.50 Tantsi, kui oskad! 08.40 Top Shop 08.55 Pahad tüdrukud*, 92 10.15 Kokasaade – Lusikas* 10.45 Saatejuht Veikko Täär. 10.55 Briti supermodell* 11.55 Top Shop 12.10 Gok Wan annab moenõu* 13.10 Restoran meie elutoas* 14.05 Saint Tropez: 5.10 McLeodi tütre: Kavatsused 16.00 Tantsi, kui oskad! 16.50 Pahad tüdrukud, 93 18.10 Oprah: 19.05 Kelgukoerad 20.05 Briti supermodell: Viimane! 21.00 Kogemata meelela, 1/18 21.30 Kastitais kodu: Uus! 22.00 Matsakas beib: Hina müür 22.55 Ohtlik piir 23.45 Sõbrad: Rossi hambad 00.05 Reporter 01.20 Oprah* 02.05 Night Chat TV6 06.00 Hommikustuudio 08.00 Ameerika edetabel 08.50 Hollywoodi südames 09.20 Kodu keset linna* 09.45 Meeletu maailm* 10.10 Surematu: Varjud 11.05 Kõige naljakamad koduvideod 11.35 Top Shop 11.55 Hulljulged põrgulised (Crazy Canucks, Kanada 2004). Spordifilm* 13.45 Kodu keset linna 14.15 Surematu: Varjud* 15.10 Salatoimikud: Talitha cumi* 16.05 Eureka* 17.00 Meeletu maailm 17.30 Surematu 18.30 Simpsonid 19.00 Simpsonid 19.30 Perepea 20.00 Salatoimikud 21.00 KINOÕHTU: Walker – Texase ranger: tuleristid (Walker, Texas Ranger: Trial By Fire, USA 2005). Märul 22.55 Kõige naljakamad koduvideod 23.25 Kahjutatu 00.20 Perepea* 00.50 Simpsonid* 01.15 Simpsonid* 01.45 Hirmukool 02.15 Hollywoodi südames* 02.45 Ameerika edetabel* 03.35 Hirmukool* 04.00 Uudistemagasin

Intervjuu (Interview, USA 2007) **22.50** Teeveejahutaja, 1/26 (ETV 2003) **23.10** Eesti TOP 7* **23.50** Kas on elu pärast kapitalismi?, 8/10 (Eesti 2008) **00.52** ERR-i uudised

23.10 Viimane hoiatus: Lahtised otsad
00.05 Kalamehejutud. UUS. HOOAEG! Esimeses saates osaleme Pühajärve kalastusvõistlusest ja näitame ahvena jääpüüki. Lihtsa, kuid maitstva roa valmistab saates Valdislav Koržets. Saatejuht Kalev Kruus
00.40 Üksus: Põrgu eeskoda (2)
01.35 Shark: Gangsterifilmid
02.30 Top Gear 6, 9*
03.30 Kalamehejutud*
04.05 Metsik põhjala
05.00 Südamehääl: Alisa, 194*
05.45 Seitsmesed uudised*

„KARIIBI MERE PIRAATIDE” LAVASTAJALT

EESTI KEELES!

RANGO

KUI SA POLE ÕIGE KANGELANE ... SIIS TEEKLE!

ALATES 4. MÄRTSIST

MS6 PERE

RangoMovie.com

FORUM

Head raamatusõbrad!

Olete oodatud **2. märtsil 2011 kell 17.00** algavale pidulikule kõnekoosolekule Eesti Kirjanike Liidu musta laega saalis (Tallinn, Harju 1).

17.00
TÕED MÄLUST
 „Eesti mälu” raamatusarja lõpetamine

Vabariigi Presidendi tervitus
 Mart Orav „Eesti mälu” raamatusarjast ja Eesti mälestustest
 Toomas Kiho ja Vallo Kalvik Kokkuvõtte raamatusarja „Eesti mälu” 50. raamatu jaoks korraldatud mälestuste võistlusest ja osalejate tänamine
 „Eesti mälu” 50. raamatu esitlus: Aleksander Torjuse „Sina ei pea mitte imestama”

Eesti Päevaleht
 Ajakiri Akadeemia

18.30
UNED TÕELISUSEST
 Friedebert Tuglas 125. Karl Rumor-Ast 125

Toomas Haug Tuglase suvi 1918
 Janika Kronberg Kiri herra presidendile. Karl Rumor-Ast aastail 1939–1941.
 Peeter Olesk Tuglase esteetilisest terminoloogiast
 Tiit Pruuli Kas minna reisile koos Tukla või Astiga?
 Jaan Undusk Panteism ja inimsuhted. Friedebert Tuglase elutundest.

Eesti Teaduste Akadeemia
 Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus

Täna on sündinud

Nimepäev: Virve, Virvi, Virge, Virgi, Virma, Virme

Helmut Polberg, 1935
graafik
Märt Viit, 1935
kergejõustiklane ja sporditegelane
Enn Johannes, 1936
metallikunstnik
Toivo Lippmaa, 1937
ettevõtte juht
Raul Meel, 1941
graafik ja maalikunstnik
Ivika Kärmik, 1942
tekstiilkunstnik
Tõnu Lume, 1944
endine judojuht
Kristi Teemusk, 1947
näitleja, lavastaja ja inspicient
Feliks Loit, 1949
arhitekt

Ülo Langel, 1951
keemik, Stockholmi ülikooli neuro-
keemia teaduskonna juhataja
Riho Baumann, 1952
kultuuritegelane, diskotaat
Valdur Rebane, 1956
polügrafist
Meelis Punder, 1956
laulja
Riho Rahuoja, 1957
riigiametnik
Ita-Riina Pedanik, 1966
laulja, pedagoog
Triin Soomets, 1969
luuletaja
Kaido Tamme, 1969
sumomaadleja
Oliver Alver, 1977
arhitekt

Baskini anekdoodid

●● Blondiin on endast väljas:
„Käigu see uus kalender poti-
laadale! Mingi jama! See näitab
kõiki päevi, aga mul on ainult
täna kuupäeva vaja!”
●● „Elu on ikka kummaline!
Alles üleile sõitis ta sinu uue
Mondeo küljepeegli katki ja täna
õpetab sind autokoolis autot juh-
tima!”
●● Väimeespojale tuli idee
panna ämma hauale plaat.
„Kas teil on midagi soliidset,
aga odavat?”
„Siin on üks marmorplaat.
Aga selle peale on kirjutatud
teine nimi. Me võime selle nime
ära kustutada ja uue kirjutada!”
„Ei ole vaja, ma võtan selle
plaadi! Mu ämm oli kirjaoska-
matu!”

●● „Kes lõi selle suure akna-
klaasi katki?”
„Minu mees, see igavene arg-
püks! Kardab kõike ja kõiki!”
„Kuidas ee võimalik on? Ta on
ju nii vaikne ja rahumeelne in-
mene?”
„Ta kummardas siis, kui ma
vanasti tema pihta viskasin!”
●● Mees päevitab oma naisega
rannas. Mees on väikest kasvu,
köhn mehike. Ta näeb, et naine
vaatab juba pikemat aega kõrval
lamavat noort mees, kellel on
muskli keha ja laiad õlad.
„Mis sa temast vahidi!” lausub
mees. „Tuleta meelde, et meie
maja kõrval on ühel mehel suur
garaaz, kuhu mahub kaks autot
ära, aga tema hoiab seal ainult
jalgratasti!” ●

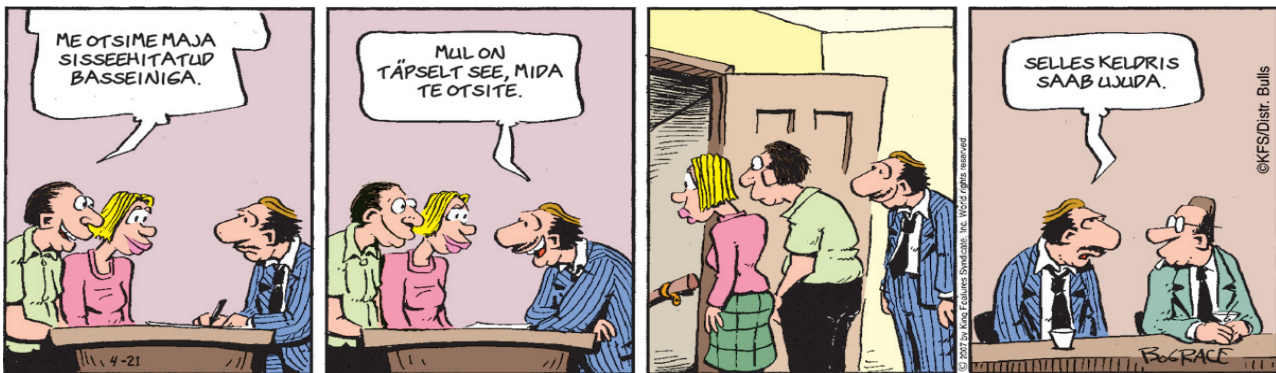
Horoskoop+ristsõna

♈ **JÄÄR** Saad aru, et inimesed
on palju enamat kui vaid
täiuslikud masinad. Ära end
vigasta!
♉ **SÖNN** Rohkem paindlik-
kust! Võid nimelt sinu jaoks
tähtsas olukorras liialt põikpäine
olla. Tuleb olla valmis tegema
kompromisse.
♊ **KAKSIKUD** Tähelepanu all
on põhiliselt sellised suh-
ted, mis sulle endale vaimset
pinget pakuvad. Keegi annab
hea idee.
♋ **VÄHK** Õige aeg suuremate
muudatuste ning ka vigade
paranduse tegemiseks. Püüa
antud hetke võimalikult palju
ära kasutada!

♌ **KAALUD** Argipäevamured
kipuvad varjutama sinu
loomingulisust. Sa suudad roh-
kem, kui ise arvatagi oskad!
♍ **SKORPION** Käitunud harju-
muse mõjul vana mustri
järgi. Mingi ebakõla, mis on
alguse saanud minevikus, kas
laheneb või kaotab tähtsuse.
♎ **AMBUR** Suhted on eelkõige
informatiivsed, mitte nii-
võrd intiimsed. Kuula, mida tei-
sed räägivad, ja ära patra sellest,
mis teisi ei huvita.
♏ **KALJUKITS** Raske töötüga-
mine tuleb igati hästi välja,
ent reiseid ja suhtlusega võib
seonduda mitmesuguseid takis-
tusi.
♐ **VEEVALAJA** Oled enesekin-
del ja kõigutamatu. Sellega
võid kaaslastele jätta fanaatiku
mulje – eriti neile, kes sind veel
hästi ei tunne.
♑ **KALAD** Sul puudub palju
dest asjadest hea ülevaade.
Võid teha näiteks psühholoogi-
lise vea, käituda mõnes olukor-
ras veidralt.

Piraaja Klubi

BUD GRACE

Hagar Hirmus

CHRIS BROWNE

Garfield

JIM DAVIS

Vivi ja Wagner

JUBA TUOMOLA

Dilbert

SCOTT ADAMS

Sudoku

Pappocom

Lahendused ja vihjed:
www.sudoku.com

		7		6		2		
	2				3		8	
		4				6		7
3	5			8				
		8		3		7		
				4			3	2
2		6				1		
	1		9				6	
	8			7		2		

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega
1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esi-
nema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas
3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja
igas 3 x 3 ruudus võib iga number esi-
neda vaid ühel korral.
●● Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi: www.epl.ee/sudoku

Elmise mängu lahendus:

6	8	5	2	3	4	7	1	9
4	2	7	5	1	9	6	3	8
1	9	3	7	8	6	2	4	5
9	4	2	8	5	3	1	6	7
3	7	8	4	6	1	9	5	2
5	1	6	9	7	2	3	8	4
7	5	1	3	9	8	4	2	6
2	3	9	6	4	5	8	7	1
8	6	4	1	2	7	5	9	3

Heikkinen kaotas mullu oma raseda

MM-i 15 km eraldistardist klassikasõidu eel soomlase Matti Heikkineni võidule panustanud inimest oleks peetud ilmselt hulks või asjatundmatuks.

Ometi kaikus eile õhtul Oslo kesklinnas peetud autasustamisteremoonial püüda kõrgeimal astmel seisnud Heikkineni auku võimsalt põhjanaabrite „Maamme“-laul, tuhandetes Soome kodudes olid aga samal ajal juba mitmendat tundi käimas vägevad juhlat.

Eestlaste silmis veel nädalpaar tagasi eelkõige tiitlikaitsja Andrus Veerpalu võimsaks lahkumisetenduseks kujunema pidanud jõuproovi favoriitide ring oli lai. Heikkinen kuulus küll nende sekka, kel nähti suurepärase õnnestumise korral võimalust medalihetkust natukene vett segada, kuid kindlasti mitte kullapretendentide ringi pääseda.

„Heikkineni võit oli üllatav,“ mõõnis ka Norra suusaikoon, kaheksakordne olümpiavõitja Bjørn Dæhlie, kes pidi jõuproovile kaasa elamisel leppima kaasmaalaste Eldar Rønningu ja Martin Johnsrud Sundby kahvatumate medalitega. „Mina ei julgenud enne võistlust küll teda kullataotlejaks pidada.“

Pärast Mika Myllylä kolme triumfi 1999. aastal Ramsaus esimese Soome meessuusatajana maailmameistriks kroonitud Heikkinen andis seega Dæhlie'le ja teistele „suusaasjatundjatele“ korraliku ninanipsu. Tänu väga võimsale minekule distantisi viimasel kolmandikul edestas ta distantisi esimesel poolel sündmuste kulgu dikteerinud Rønningut lõpuks 13,3 sekundiga, kuigi 10 km kohal püsisid mõlemad veel samas sekundis. Sundby alistus soomlasele juba koguni 31,9 sekundiga.

„Alustasin suusatamisega üheksa-aastaselt ja mul on olnud nii häid kui ka halbu päevi, aga täna oli kõik täiuslik,“ tõdes Heikkinen. „Olukord on natukene ebareaalne – kui muidu olen oma sportlasteel tavaliselt sammhää-

val edasi astunud, siis nüüd tegin väga pika hüppe. See oli ülekaalukalt mu elu parim sõit, aga usun, et suudan kunagi veel paremini sõita!“

Kuigi Heikkineni ei saa kuidagi pidada meheks metsast – 2009. aastal Libereci MM-il teenis ta 15 km klassikasõidus Veerpalu ja tšehh Lukaš Baueri järel üllatuspronksi ning kuulus ka soomlaste pronksisessa teatemeeskonda –, jäi ta eelse võistluse eel ometi isegi koondisekaaslase Sami Jauhojärvi varju. Oslo MM-i eel Drammenis peetud MK-etapil oli Heikkinen näiteks samal alal alles 24., alistudes esikoha teeninud rootslasele Daniel Rickardssonile enam kui pooleteise minutiga.

„Ainult suurepärasest enesetundest ja tippvormist kuldmedali võitmiseks ei piisa,“ osutas Heikkinen. „Selleks peab olema kõik täiuslik, alates suuskadest ning lõpetades taktikaga. Eraldistardiga võistlusel tuleb suusatajal väga hästi teada piiri, millest ta ei tohi üle astuda. Eriti raske on muidugi see, et kogu aeg tuleb sõita selle piiri lähistel!“

Üksteist aastat treener Toni Roponen juhendamisel harjutanud Heikkinen ütles, et kui tavaliselt hakkab tal 15 km sõituses poole distantsi järel väga raske, siis Holmenkolleni mõrvarlikul rajal õnnestus lõpuni gaasi põhjas hoida.

„Norras võita on eriline!“ hõiskas Heikkinen. „Viibin siin juba 17. veebruarist, kui tuln Drammeni-etapile, ja kogu aeg on olnud tunda, et mürdamaasuusatajad on sama suured staarid nagu Soomes hokimängijad.“

Mäestikulaagrid ei sobi

Kajaanis sündinud, kuid Jyväskyläs elava ja harjutava 28-aastase Heikkineni karjäär on pakkunud palju draamatikat. Pärast Libereci MM-i hakkasid soomlased pingsalt lootma uue tähe sündi, kuid mullune Vancouveri olümpia läks Heikkinenil totaalselt aia taha. 15 km vabatehnikadistantil oli ta alles 39., suusavahetusega sõidu katkestas. Altminek mõjus seda valusamalt, et paar kuud varem Davosis 15 km uisusõidus triumfeerides oli Heikkinen noppinud oma elu esimese ja seni ainsa etapivõidu MK-sarjas, kui mitte arvestada ka tänavuse Tour de Ski Oberstdorfi-etapil teenitud 10 + 10 km suusavahetusega sõidu esikohta.

Käimasolevat hooaega alustas Heikkinen eriti masendavalt, lõpetades novembrikuise 15 km vabasõidu Gällivare MK-etapil alles 82. kohaga!

„Kui tahad kuld, pead mõnikord riskima,“ tõdes Heikkinen elutargalt. „Eks minagi pidin treeningutel piire kompama ja vahel ka neist üle astuma, et nüüd ajakirjanike ees istuda. Mullune olümpia läks liiga innustunud harjutamise nahka – läksin enda piitsutamise selgelt liiale. Sel hooajal oleme olnud targemad. Samas on ju selge, et vastupidavus alal tippu jõudmiseks kulub aega.“

Treener Roponen peab Heikkineni kõige andekamaks suusatajaks, keda on näinud. Varasemaid tagasilööke põhjendas juhendaja sobiva ettevalmistusmudeli otsimisega, mis viis neid

vahel valele teele. Samuti Heikkineni ülitundliku organismiga.

„Vancouveri olümpia eel käisime mägedes harjutamas ja läksime täiega alt,“ tõdes Roponen mõtlikult. „Oslo MM-i eel loobusime õnneks mäestikulaagrist Seiser Almis. Olen pärast tänast triumfi veendunud, et Matti ei vaja oma elus enam ühtki mäestikulaagrit – näitasime, et suudame võita ka mägedest abi otsimata! Mäed tähendavad ju suurt riski isegi siis, kui oled sinna minnes heas vormis. Paljud sportlased hävitavad end mägedes harjutamisega, nagu Matti mullu.“

Roponen meenutas, et sai pärast Heikkineni mullust mäestikulaagrit nukra telefonikõne suusamehe abikaasalt, kes ootas samal ajal last. „Naine muretses, et mis toimub! Matti olevat laagrist naastes nii läbi olnud, et ei suutnud ühel suusasõidul isegi oma raseda naise tempot hoida!“ pajatas Roponen.

Roponen usub, et ülikoolis majandust tudeerivat Heikkineni ootab suusatajana ees suur tulevik, sest hooaalune valdab hästi mõlemat sõidutehnikat.

„Ma näen temas uisus isegi suuremat potentsiaali kui klassikas. Klassikas kuulub Matti viie-

82.

koha sai Matti Heikkinen novembris peetud MK-etapil Rootsis Gällivares.

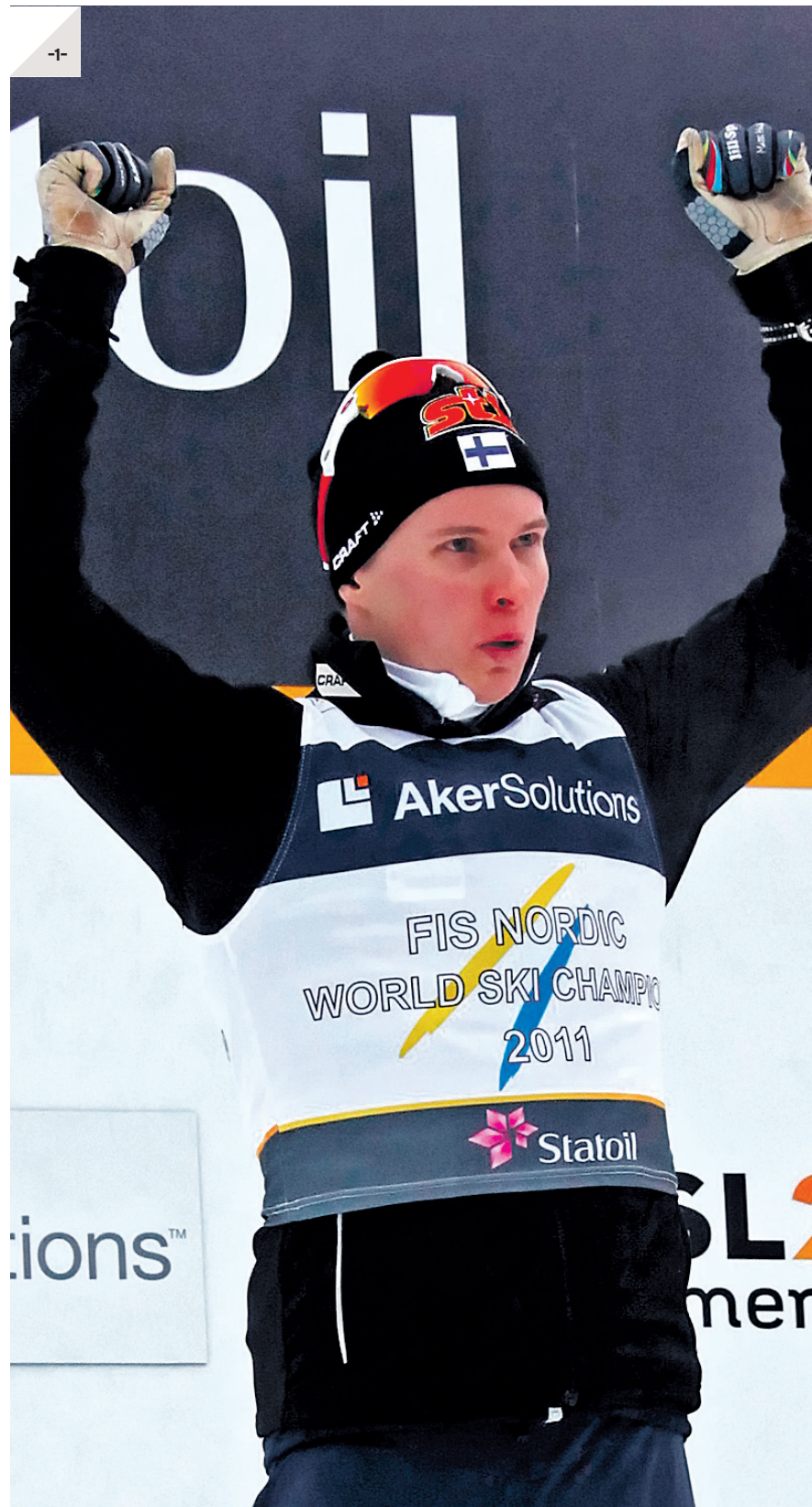
kuue maailma parema sekka, kui vaadata tema tehnikat, vabastiilis on aga vaid üks-kaks meest, kes talle praegu tehniliselt vastu saavad,“ selgitas Roponen. „Algaks suusavahetusega sõit uisutehnikaga, suutuks Matti juba pühapäeval kulla võita!“ lisas juhendaja, meenutades Heikkinenile 18. koha toonud eelmist MM-starti.

Lisaks Heikkinenile ka oma abikaasat, samuti Oslos võistlevat Riita-Liisa Roponenit juhendav treener avaldas lootust, et hooaaluse kuldmedalivõit tõstab Soome meeste suusatamise pärast 2001. aasta Lahti MM-i dopinguskandaali taas kindlalt jalule.

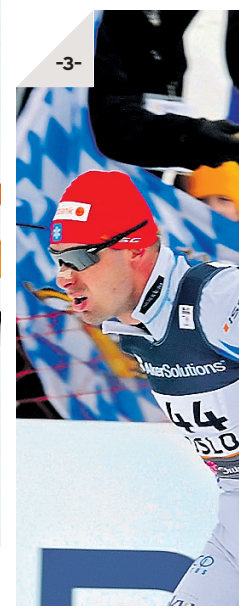
„Aastail 2001–2005 olid Soome suusatamises eriti rasked ajad,“ meenutas kurikuulsa Lahti MM-i ajal Kanada koondist juhendanud Roponen. „Tulid uued sportlased ja treenerid ning suusaliidul nappis raha.“

Ka Heikkinenil puudusid toona võimalused soovitud harjutada, sest raha polnud piisavalt. „Võib-olla tulid rasked ajad Mattele kokkuvõttes hoopis kasuks. Kui seni on ta suusatamisega tegelemiseks vaid peale maksnud, siis nüüd hakkab ju korralikult tagasi teenima!“ ütles treener.

Roponen märkis, et pühapäevases 50 km ühisstardist vabatehnikasõidus Heikkinen võib-olla ei osale. „Pärast kullavõitu tahad ju jälle võita, aga see on raske, sest taastumiseks ei jää piisavalt aega,“ selgitas juhendaja. „Ma ei taha, et Matti lõpetaks kusagil keskel ja peaks seejärel nädala haiglas veetma.“

-1, 2- Matti Heikkinen jättis rajale viimsegi jõuraasu. Ent püüda oli valu ja vaev juba ununenud. -3- Jaak Mae kihutas tiitlivõistlusel Eesti lippude taustal viimast korda.

Intervjuu

Veiko Visnapuu, toimetaja
OSLO

Jaak Mae: mul läks MM-i eel asi käest ära

Eile ilmselt viimast korda tiitlivõistlustel individuaalalal startinud Jaak Mae (39) lahkus suurelt areenilt MM-i 15 km klassikasõidu 14. kohaga.

•• Jaak, kuidas etteastega rahule jäid?

Kohaga võib rahul olla! Kindlasti hooaja parim sõit ja seisund. Rada oli selgelt hooaja raskeim ja raskel

rajal tekivad ka suured vahed.

•• Tagantjärele tuleb vist kurvas-tada, et seljahäda MM-iks valmis-tumisel piirid ette seadis?

Midagi ei saanud teha, kui piir ette tuli... Eks sportlane läheb MM-iks valmistumisel teadlikult midagi otsima ja riskeerima. Me pole kunagi need, kes me oleme täna, ja iga päev on uus. Nii peame ilmselt elu lõpuni oma vigadest õppima. Tunnistan, et mul läks MM-i eel kohati asi käest ära. Samas oli ju piisavalt kogemusi varasematest aastatest, kui mind on samasugused jamad kimbutanud.

•• Millal asi käest ära läks? Kas vahepeal pidanuks enda koormamisega pausi tegema?

Ei oska öelda, kui kasulikuks osutus mulle detsembri alguses uuesti välja löönud vana seljahäda silmas pidades punnitamine Tour de Skil. Enne tuuri toimunud La Sgambeda maraton (19. detsembril – toim) muutis mu mingil määral ehk liiga julgeks – saime selle eel asjad suhteliselt ruttu kontrolli alla ja paremuse poole liikuma. Aga

pärast La Sgambedat jäi selg pooleteiseks kuuks vinduma. Aga toona olin oma otsuses kindel ja uskusin sellesse.

•• Mis aladel veel MM-il kaasa teed?

Teatesõidus tahaksin sõita teist klassikaetappi. 50 km vabatehnikamaratoni peab aga tõsiselt kaaluma, sest viimased uisutreeningud pole mul väga head olnud. Uisku sõites on puus häda teinud – eks see on seljavaevuse tõttu natukene probleemne koht. Kui Lauri (füsioterapeut Lauri Rannama – toim) suudab imet teha, võiks maratonile mõelda. •

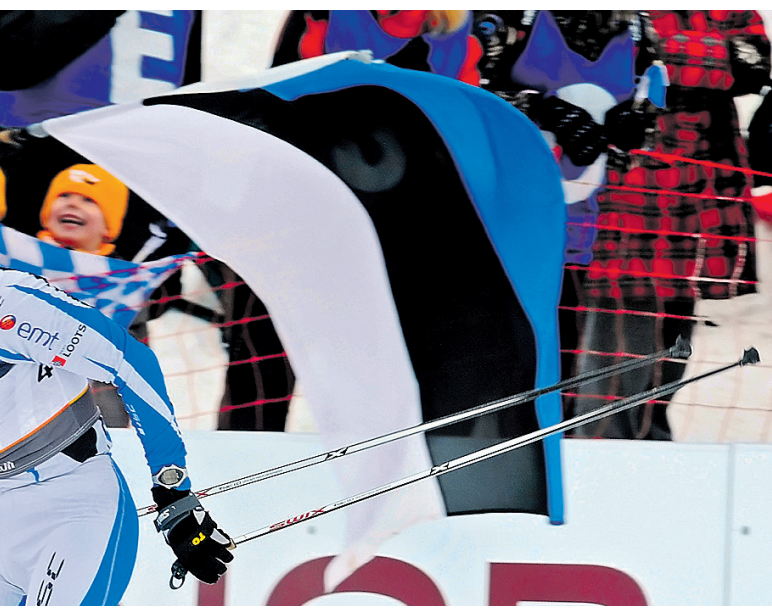
TULEMUSED

Meeste 15 km kl
1. Matti Heikkinen (Soome) 38.14, 2. Eldar Rønning (Norra) +13,3, 3. Martin Johnsrud Sundby (Norra) +31,9, 4. Stanislav Volžentsev (Venemaa) +36,6, 5. Sami Jauhojärvi (Soome) +44,2, 6. Maurice Manificat (Prantsusmaa) +48,8, 14. Jaak Mae +128,7, 23. Algo Kärp +2.08,7, 26. Karel Tammi (Eesti) +2.15,1

le naiselegi!

FOTOD: RAUNO VOLMAR, REUTERS

ARVAMUSED

Algo Kärp, 15 km klassikasõidu 23. koht
Soovisin sõita 20 parema hulka ja jõudsin enam-vähem sihile! Oleks tahtnud muidugi ka Jaak Maest tema viimasel tiitlivõistlusel jagu saada (naerab). 23. koht üllatas siiski kõvasti, kuna seisund polnud eriti lubav. Hingamine toimis hästi, aga lihased vedasid alt. Seisund pidanuks olema hooaja parim, näitas mu viimane tõsine treening Otepääl, aga Oslosse jõudes muutusid lihased tuimaks ja erksus kadus neist ära. Füsioterapeut Lauri Rannama ütles eile (üleeile - toim) samuti, et mu lihased on pinges. Võib-olla tuli see sellest, et harjutasin kodus liiga suure küluga.

Karel Tammjärv, 15 km klassikasõidu 26. koht
Kui Marcus Hellnerile ära teen, peab jääma rahule! Tegin ühe oma parematest sõitudest, kuigi võistlus möödus väga raskelt. Rada oli üliraske, aga ma ei kurda, vaid konstateerin fakti! Võib-olla kasutasin algul kiireks edasiliikumiseks liialt palju käsi, sest distantsi lõpuosas alanud paaris-töö-lõikudel tundsin kätes väsimust - ei saanud sellist hoogu üles, nagu tahtsin, ning tõuge vajus nii-öelda läbi. Kui viimaks Axel Teichmanni taha sõitma sattusin, muutus sõidutehnika korrigeerimine taas lihtsamaks ja proovisin jälle veidi rohkem jalgaodega hoogu tõugata.

Ksenija Balta: loodan end suvel realiseerida

KERGEJÕUSTIK

EM-võistlustest loobunud Balta pidas õigeks jalga ravida, mida soovitas ka arst.

Andrus Nilk
andrus.nilk@ep.ee

Tänavuses Euroopa kaugushüppe edetabelis 6.73-ga kolmandal kohal asuva Ksenija Balta põlve löi pühapäeval jooksu ajal pidurdades terav valu, mis ei võimaldanud käiagi. Esmaspäeval tegi doktor Mihkel Mardna Ksenija jalale ravikuuri alustamiseks süsti.

„Raske on vigastatuna EM-ile minna, aga otsustada pole kerge. Tahaks seal väga võistelda, aga suvine hooaeg on ees ja MM-võistlused on tähtsamad,“ ütles Balta veidi enne veel kord treener Andrei Nazarovi ja doktor Mardna nõupidamist. Siis otsustas kahe aasta tagune Vana Maailma sisemeister tiitli kaitsmisest loobuda.

Tõenäoliselt tegi Balta põlvele liiga 19. veebruaril BIGBANK Kuldliiga etapil, kui võistles tänavu esmakordselt kaugushüppes. „Kord on põlves valu, siis läheb see üle, eeldasin, et nüüdki läheb üle,“ ütles Eesti parim nais-

FOTO: KRISTO NURMIS

Vigastus röövis Baltalt võimaluse võistelda kõrge koha eest.

kergejõustiklane, kes pidas vigastuse tõttu loobuma ka 2007. aasta tiitlivõistlustest ja 2008. aasta sise-MM-ist.

Balta väga heas vormis

Möödunud reedel tehti Balta põlvele magnetuuring, mis doktor Mardna sõnul näitas kõhrealust põrutuskollet. Tegu on arsti hinnangul küll pisivigastusega, kuid see ei tervene kiiresti.

„Põlve täielik paranemine ei võta aega nädalaid, minna võib kuid,“ lausub Mardna. „Kui selle jalaga kuus korda täisjõuga tõugata, võib vigastus süveneda ja

siis ei oska öelda, kui kaua ravi- mine nõuab.“

Valuvaigistite toel võistlemist pidas Balta mõttetuks riskiks. „Vigastus võib minna hullemaks,“ ütles ta. „Kui kõhr saab veel rohkem kahjustada, venib taastumine väga pikaks.“

Mullu suvel Barcelona EM-il väga heast seisundist hoolimata eelvõistlustel põrunud Balta saavutas tänu sügistalvisele ettevalmistusele korraliku vormi. Ta jooksis Kuldliiga etappidel 60 m ajaga 7,41 ja sama pika distantsi tõketega 8,22.

„Kehaline vorm ja kiirus, mida

näitasin Kuldiiga etappidel, on väga hea,“ lausub Balta. „Oleme õigel teel. Loodetavasti õnnestub end suvel realiseerida.“

Treener Nazarov sõnul lange-tasid nad Ksenijaga loobumise otsuse raske südamega. Küll sõi-dab Nazarov täna Pariisi, et aidata oma teisi hooaluseid, kõrgushüppajat Grete Udrast ja seitsmევისტlejat Andres Raja.

Tänavu isikliku rekordi 1.92 ületanud ja ka 1.90-st jagu saanud Udras pidas oma talvist hoo-aega juba kordaläinuks.

„Võistlen täiskasvanute tiitli-võistlustel esimest korda ja see on suur kordaminek,“ lausub Udras. „Lähnen võistleva rahulike mõtetega. Soovin teha oma tule-must, ulmelisi eesmärgi endale ei sea.“

Rajal kurk valus

Kümme päeva tagasi reielähendajaliha vigastanud Raja on viimasel nädalal harjutanud Kanaari saartel Tenerifel, et saada abi Gerd Kanteri füsiote-rapudilt Indrek Tustitilt. Doktor Mardna pidas seitsmევისტluse Euroopa edetabelis 6114 punktiga teisel kohal asuva väga heas vormis sportlase sõitmist vahe-tult enne EM-i pakaselisest Ees-tist ligi nelikümmend kraadi soojemasse kliimasse kahtlase väärtusega sammuks.

„Kuulsin Indrekult, et Andre-sel on nohu ja kurk valus,“ ütles EM-il Eesti koondislasi teenindav arst. „Nii suur temperatuuri muutus pole enamasti organis-mile hea, pealegi on Andresel tundlik immuunsüsteem. Ta oleks ka kodus ravi saanud, meil on teisigi häid füsioterapeute.“

Lühidalt

Vehklemine

Lehis võitis EM-il hõbemedali

Kadettide EM-il Austrias Klagenfurtis võitis 16-aastane Katrina Lehis hõbemedali, jäädes finaalis 15:8 alla itaallanna Alberta Santucciolo. Poolfinaalis alistas Lehis Coraline Vitalis (Prantsusmaa) 14:13, veerand-finaalis Florina Plachta (Saksa-maa) 15:11, kaheksandikfinaalis Daria Strelnikovi (Iisrael) 14:13, 32 seas Martyna Swatowska (Poola) 15:12 ja 64 seas Camille Hazard (Prantsusmaa) 15:7. EPL

Jalgpall

Jalgpallikoondis kohtub Tšiiliga

Eesti koondis kohtub 18. või 19. juunil Santiagos peetavas maa-võistlusmängus maailma edeta-belis 14. kohal asuva Tšiiliga. Lisaks kohtub Eesti Lõuna-Ameerika reisil 22. juunil Montevideos kahekordse maailma-meistri Uruguayga, kes jõudis möödunud suvel MM-i poolfi-naali. EPL

Korvpall

TTÜ/Kalev kaotas Balti liigas

TTÜ/Kalev kaotas Vilniuses peetud Balti liiga mängus Per-lasele 62:78, kaotajatest viskas Ilimar Pilk 12 punkti. TTÜ/Kalev jätkab viie võiduga eelviimasel kohal, viimases mängus kohtutakse homme võõrsil Valmieraga. EPL

EOK
PILETILEVI
KARIKAS 2011
laskesuusatamise noortesarja

Noortesarja III etapp

6. märts Haanjas

Foto: Andreas Nigol

Jan Treier:
Noorte MM-i
2011 individuaal-
distantsi 6. koht

Pealelaskmine kell 10.00, sprindivõistluse start kell 11.00

PILETILEVI
kultuur on lähedal

HASARTMÄNGUMAKSU
NÕUKOGU

maraton
spordikaubad

barrus

VALGA PUU

RÄNDURI
Külastemaja Pubi

Eesti Päevaleht STORAENSO

ADER

EESTI KULTUURKAPITAL

Jälgi mängu: www.biathlon.ee, www.piletilevi.ee, www.epl.ee

Kuulutused

TOIMETAJA : MAARJA KARU
TEL : 680 4506 FAKS : 680 4501 E-POST : kuulutus@epl.ee
• KUULUTUSTE INTERNETIPORTAAL kuulutus.epl.ee - kõikide kuulutuste sisestamiseks ja tasumiseks!

natalie PORTMAN ashton KUTCHER

KAS SEKSIVAD SÕBRAD VÕIVAD OLLA KA TÕELISED SÕBRAD?

VÕTAKS VABALT

Saal 1 11:55 16:50 19:20 (v.a. L) 21:50 (v.a. L)
Saal 5 19:20 (ainult L) 21:50 (ainult L)
A.Le Coq Sviit 16:50 (ainult L,P) 19:20 (v.a. L,N)

MAALE SAABUS NEID ÜHEKSA. ESIMEST KOLME EI OLE ENAM...

OLEN NUMBER NELI

Saal 9 11:50 14:20 19:25 21:55

RACHEL McADAMS HARRISON FORD DIANE KEATON

ÄRKA. OTSI TÖÖKOHT. LEIA ARMASTUS.

HOMMIKUNE SÄRA

KINODES 11. MÄRTSIST

5 OSCARI NOMINENT PARIM NAISEPOSA NATALIE PORTMAN KULDGLOBUSE VOITJA!

Saal 10 12:20 (v.a. R, P) 14:45 17:10 19:40 (v.a. N) 22:05

UUS KOODUMINE KOMÖÖDIA "JAH UUSPÕLLO LÄHEN TARTUSSE" TEOJATELT

KORMORANID EHK NÄHKÜKSE EI PESTA KINODES 18. MÄRTS 2011

RAPUNSEL 3D (eesti keeles!) 14:30 Saal 1
(vene keeles!) 14:05 Saal 2
(vene keeles!) 11:40 16:40 Saal 5
(eesti keeles!) 12:30 (v.a. P) 17:45 (v.a. N)

MET OPERA HD LIVE: IPHIGENIA TAUSISES 20:00 (ainult L) Saal 1
12:00 (ainult P) Saal 7
20:00 (ainult L) A.Le Coq Sviit

SÕIDA VIHAGA 3D 16:45 19:40 (v.a. N) 22:15 Saal 2
15:00 20:30 (v.a. E) Saal 7
A.Le Coq Sviit 14:15 (ainult L,P) 22:10 (v.a. L)

GULLIVERI REISID 3D 11:35 Saal 2
14:10 19:10 (v.a. L) Saal 5
12:10 Saal 3
13:35 18:00 K14

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

FORUM CINEMAS

MINU LIBA-ABIKAASA	Saal 4
MS12 11:30 14:00 16:30 19:00 21:35	
SANCTUM 3D	Saal 5
MS12 21:40 (v.a. L)	
KUNINGA KÕNE	Saal 6
MS12 14:25 17:00 (v.a. R,N)	
TÕELINE VISADUS	Saal 6
K12 12:00 (v.a. L) 19:35 22:00 (v.a. P)	
BIUTIFUL	Saal 6
K14 16:25	
SOTSIAALVÕRGUSTIK	Saal 6
MS12 12:00 (ainult L) 17:00 (ainult R) 22:00 (ainult P)	
PETISED	Saal 8
MS12 13:00 15:30 17:50 20:05 (v.a. N)	
MEHAANIK	Saal 8
K14 22:25	
VÕITLEJA	Saal 9
K12 16:55	
BIUTIFUL	Saal 10
K14 11:45 (ainult R,P)	

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja Reede kuni kl 18:00 3,50€/54,76EEK. E-N alates kl 18:01 4,10€/64,15EEK. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel pilet 5,00€/78,23EEK. Pere- ja lastefilmidele kuni 12 a. k.a. pilet 2,50€/39,12EEK. A.Le Coq Sviit E-N pilet 16€/250,35EEK. R-P pilet 20€/312,93EEK.

Mudilastehommik

Kirjanike Maja musta laega saalis Harju tänav 1

laupäeval kell 12.00

5. märtsil loeb raamatuid

Pipi Pikksukk

Pääse 1,2 eurot. Lisainfo 56 77411
www.mudilased.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

2. märtsil 2011 kell 17

Pidulik kõnekoosolek TÕED MÄLUST ja UNED TÕELISUSEST

17.00 „Eesti mälu“ raamatusarja lõpetamine. Kõnelevad Mart Orav, Toomas Kiho ja Vallo Kalvik. „Eesti mälu“ 50. raamatu esitlus: Aleksander Torjuse „Sina ei pea mitte imestama“.

18.30 Friedebert Tuglas 125, Karl Rumor-Ast 125 Kõnelevad Toomas Haug, Janika Kronberg, Peeter Olesk, Tiit Pruuli ja Jaan Undusk. Koostööpartnerid: Eesti Päevaleht, Ajakiri Akadeemia, Eesti Teaduste Akadeemia, Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus

Piletite tellimine ja info telefonil 627 6410
Üritusi toetab Eesti Kultuurkapital

Eesti Kontsert

E 7. märts kell 17 Jõgeva muusikakool

REVAL ENSEMBLE
Neeme Punder (flööt),
Annika Lumi (sopran),
Lauri Väinmaa (klaver),
Aare Tammesalu (tšello)

Eller, Dvořák, Sumera, Oja, Kõrvits, Debussy, Saint-Saëns, Kapp, Saar

K 9. märts kell 19 Niguliste Mere värvas

EESTI RAHVUSMEESKOOR
Piret Aidula (orel),
Aare Tammesalu (tšello),
Margus Vaht (tam-tam), solistid

Dingent **ANTS SOOTS**
Tormis, Pärt, Sink, Lepik, Mägi, R. Strauss, Bonato, Berkey, Mendelssohn

Kontserdiga mälestatakse Tallinna pommitamist 9. märtsil 1944

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Jõhvis 33 42 000, www.concert.ee

KINO »SÕPRUS«

16.00
LEMBEKOMÖÖDIA

20.00

18.00
DOKUMENTAAL

22.00
DOKUMENTAAL-KOMÖÖDIA

«PÄRIS KOOPIA»
Abbas Kiarostami, Juliette Binoche, William Shimell
Prantsusmaa/Itaalia/Iraan
2010 / 1h 46min

«KUKU: MINA J'ÄÄN ELLU»
Andres Maimik, Kaidi Kaasik
Martin Männik ja Arvo Kukumägi
2011 / 1h 28min

«BANKSY: ELEVANT KINGIPOES»
Banksy
2010 / 1h 27min

Piletid 4.15/ 3.20€ (65/ 50 eek) müügil kino Sõprus kassas ja Piletilevis.
Aadress: Vana- Posti 8 Telefon: 6441919
kinosoprus.ee

www.kino.ee | Estonia pst 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

ARTIS
KUNST ON KINOS

Surnuaiavahi TÜTAR

BEEBI KINO
väärtifilmid värskele vanematele

11:30 Beebikino: Surnuaiavahi tütar
12:45 Ajarändurid: Viikinginõia needus
14:50 | 21:35 Undiin
15:00 Kirjad Inglile
17:05 Tamara Drewe
19:10 Kuku: Mina jään ellu!
20:55 Surnuaiavahi tütar

Vaata kino Artis nädalakava www.kino.ee

Eesti Päevaleht

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista **66 22 524** Kuula hoollega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022**. Kuula hoollega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022**. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula Sulle jäetud teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 9.90 EEK/ min (0.63 EUR). Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Naine meest

59a. väike sale naine tutvub vaba ja üksiku mehega. Kahekesi on parem. Sobivusel kooselu. 64309

Kõrgharidusega sümboolne tallinlanna 50+/165/63 soovib leida intelligentset ja hoolivat elukaaslast, kellega koos oleks tore nii suusarajal olla, kui koduaias toimetada. 64295

45a. sümboolne naine tutvub haritud vaba vähemalt 180cm pikkuse mehega. 64279

68a. Pärnumaa vanaema tutvub tegusa vanaisaga, kellega meeldib loodus ja vahel ka jalga keerutada. Sobivusel kooselu. 64323

Hei 60+ sümboolne terviseku eluviisi ja optimistliku mõttelaadiga muhe härra. Kui oled üksindusest väsinud, nagu mina-gi ja kui soovid elada Võrumaal metsade keskel, siis tule ja teeme tutvust. Esialgu kooselu ei soovi, aga mine tea, ehk leiangi, kellega koos edasi minna. 64308

43/170 sümboolne naine Tallinnast soovib tutvuda püsisuhte eesmärgil vaba, pikemat kasvu enesega toime tuleva mehega. Seiklejatel palun mitte tülitada. 64298

73a. naine Pärnust soovib tutvuda sobivas vanuses Pärnu härraga. 64296

44a. naine Lõuna-Eestist soovib leida oma ellu armastust, inimest keda võiksin armastada, kel oleks põhimõtted, kes ei oleks tühihikarjaga, kes tahaks naist ja lapsi ellu ka siis, kui naisest ilma jääks. 64259

53a. Pärnu abielumees soovib suhet abielus naisega vanuses 40-50a. 64250

Nooruslik 46a. neiu Kesk-Eestist soovib tutvuda diskreetse härrasmehega, et korra-paar nädalas kohtuda. Võid olla abielus, ise olen samuti. 64242

24a. neiu soovib leida endast vanemat meesterahvast, kellega vahel kohtuda. 64236

Armas härral! Kui sul on aastaid 70 ringis ning sa pole sõber alkoholiga ja sul on ka üks veidi igav, anna endast märku. Mina elan peaaegu kesest Eestist. Rõõmsameelne energiline hella hingega mutikene jääb ootama sinu märguannet. 64225

63a. naine tutvub korraliku vanema mehega, kes on rõõmsameelne ja oskab hinnata teist inimest. Hea, kui ta elaks Tartus või Saaremaal. 64222

Tallinna proua, elurõõmus, eluga igati hakkama saav, otsib head seltsilist-sõpra 65-75a. härrade seast. 64217

Kui otsid armastust, siis olen parimas eas Tallinna härra, intelligentne ja alkoholiva-ba. Otsin üksikut ja korralikku väiksemat Tallinna daami aastates 40-50. 64214

65a. heledapäine töötav lesproua Tallinnast soovib leida meessõpra Tallinnast, kellega vahel kohtuda. 64197

Üle 60a. naine tutvub vastavas vanuses pikemat kasvu tusedamapoolse üksiku härraga Tallinnast või selle lähedalt. 64194

Mees naist

49/178 kõrgharidusega vaba härra, tasakaalukas, usaldusväärne, mat. kindlustatud, meeldib viibida looduses, alkoholiprobleemita, soovib tõsist suhet 35-50a. normaalse naisega 64283

Haritud sportlik diskreetne mees 40+ tunneks rõõmu pakkumast aeg-ajalt vaheldust abielunaisele Lõuna-Eestist. 64313

53/178/82 maj. kindl. vaba kristlike eluviisidega kaasaegne mees soovib tutvuda 45-53a. saledama naisterahvaga Tallinnast või selle lähedalt. 64302

52/178/75 vaba tumeda peaga mees Tallinnast, alkoholi ei tarvita, soovib tutvuda 35-45a. korraliku saleda naisega Tallinnast, miks ka mitte elukaaslaseks. 64300

45/180/75 eluga toime tulev Pärnu mees soovib tutvuda kuni 35a. meeldiva naisega Pärnust. 64282

21a. Tallinna noormees otsib neidu vanuses 17a. kuni 24a. Võtke julgelt ühendust! 64280

56a. mees tutvub daamiga, kellega aeg-ajalt kohtuda. 64277

Pärnu mees ootab kõnet üle 70a. lühemat kasvu daamilt. 64272

43a. Tallinna noormees soovib tutvuda saleda ja tagasihoidliku Tallinna neiu või naisterahvaga püsisuhte loomiseks. Võid kasvatada last. 64266

70+ mittetöötav pensionäär soovib tutvuda kümmekond aastat noorema üks elava naisega. 64249

44a. lahutatud mees tutvub kuni 37a. naisega kooselu eesmärgil. Olen mat. kindl. Laps või lapsed ei ole takistuseks. 64248

42a. mees soovib tutvuda sobivas vanuses naisega, kes soovib elada maal. 64247

Igati kobe ja käbe vanaisa, 72/194/90, pealinnast, soovib enda kõrvale krap-sakat naisterahvast, kes ei jääks hätta ei tantsupõrandal ega soojamaareisil. Ilus kodu ja auto olemas. 64238

35a. mees soovib leida maale elukaaslast. 64233

Härrasmees Tallinnast tutvub saledama, kuni 55a naisterahvaga. Võtame veel, mis võtta annab. 64232

44a. maapoiss otsib sõpra, kes ka elaks maal. 64224

Kenad armsad soovitavalt täidlasemad brunetid Lõuna- ja Kesk-Eesti proudad vanuses kuni 75, palun võtke ühendust kena armsa härraga, kes soovib teid väga hoida ja hellitada. Koos on parem. 64221

53/179 vaba haritud töökas terviseku eluviisiga mees Tallinnast tutvub sümboolse endaga toimetuleva naisterahvaga, kellega elus edasi minna. 64218

45/175/85 abielumees soovib tutvuda Haapsalu abielunaisega. 64208

34a. noormees vajab kedagi, kellega elus edasi minna, kes ei otsiks rahakotti, vaid meest ennast. 64192

70/174 mitmekülgsete huvidega nooruslik heasüdamlik kõrgharidusega sportlik härrasmees soovib tutvuda püsisuhte loomiseks sõbraliku heatahtliku elurõõmsa sobivas vanuses daamiga, kellega turvaliselt ja huvitavalt elus edasi minna. Elamiseks maja. 64186

47a. haritud pikk sportlik ettevõtlik meesterahvas tutvuks hea sõbrannaga, et elu üle diskuteerida ja sedasama üür-kest elu koos nautida. 64168

Forum Cinemas toob teieni

LIVE
BROADCAST WORLDWIDE

The Bolshoi Ballet

Ludwig Minkus

“Don Quijote”

Marius Petipa libreto Miguel Cervantese samanimelise romaani ainetel
Marius Petipa ja Aleksandr Gorski lavastus

OTSEÜLEKANNE MOSKVAST KINOS COCA-COLA PLAZA
6. MÄRTS KELL 18:00

SALVESTATUD KORDUSED KINODES EKRAAN JA ASTRI 13. MÄRTSIL KELL 18:00

TALLINNA
LINNATEATER

KESKÖÖPÄIKE
3., 8. märtsil 19.00

JUMALA NARRIDE VENNASKOND
11., 12., 17. märtsil 19.00

TÕDE JA ÕIGUS. TEINE OSA
21., 22. märtsil 18.00
Viimaseid kordi!

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kino

Kosmos

Turist

kl 16.15; 18.30

Varietee

kl 20.45

Musta nõia aasta

kl 14.15

Roheline vapsik

2D kl 14

Meie senine elu

kl 16.30; 21

Armastus ja teised uimastid

kl 18.45

Solaris Kino

Sõida viha

3D
T,K: 12.10; 17.30; 19.40; 21.45
N: 11.50; 16.45; 19.30; 21.40

Võtaks vabalt

T,K: kl 14; 16.30; 19; 21.30; N: 13.30; 16; 20.45

Olen number neli

T,K: 14.20; 16.50; 19.15; 21.50
N: 14; 16.30; 21.30

Petised

T,K: 12.40; 15; 17.15; 21.15; N: 12.40; 15; 17.15; 21

Surnuaiavahi tütar

T,K: 12.35; 16.35; N: 14.10; 16.20

Must luik

T,K: kl 17; 19.20; 21.40; N: 16.15; 21.15

Tõeline visadus

T,K: 14.40; 18.40; N: 13.50; 18.50

Minu liba-abikaasa

T,K: 16.20; 18.45; N: 14.30; 18.30

Monoloogid

3D T,K: 14.50; N: 13

Võitleja

T,K: 21; N: 21.10

Gulliveri reisid

T,K: 15.30; N: 16.50

Musta nõia aasta

T,K: 22; N: 12.10

Sanctum

3D
T,K: 13; 19.30; N: 14.15; 21.45

Kirjad inglile

T,K: 11.40

Mehaanik

N: 11.30; T,K: 14.30

Rapuntsel

(3D)
eesti k. T,K: 12.30; N: 11.45
vene k. T,K: 12.20; N: 12

Cinamon Tartu

Võtaks vabalt

T-N 14.05; 16.50; 19.15; 21.30
E 12.45; 17.15; 19.30; 21.45

Surnuaiavahi tütar

R-K 19.45; N 14.45

Olen number neli

kl 12; 14.15; 16.30; 18.45

Sõida viha

kl 13.15; 20; 22.05

Must luik

kl 12.30; 21.50

Kuninga kõne

kl 14.45 (v.a. N); 17.25

Tõeline visadus

kl 15.30; 17.45

Minu liba-abikaasa

kl 18.20; 20.45

Gulliveri reisid

kl 12.05

Sanctum

kl 21

Mehaanik

kl 16.20

Rapuntsel

T-N 12.15; 14.30; E 14.05

Rotilõks

kl 19.45 (N)

Tartu Ekraan

Gulliveri reisid

3D kl 14.15

Sõida viha

3D
kl 11.45 (E-N); 16.30; 19; 21.30

Rapuntsel

3D kl 15.15

Surnuaiavahi tütar

kl 13; 17.30; 19.45

Kuku: mina jään ellu

kl 22

Maikino

Turist

kl 17.45

Koletised

kl 20

Müük

Küttepuud-metsakuiv kuusk, märg lepp ja kask, koos transpordiga. Tel. 672 5338, 525 9433, 504 9838, Võtikmetsa OÜ

Ost

Idla Antiik OSTAB
antiiki ja vanavara · www.idla.ee
Pikk tänav 30, helista 503 0655

Reval Antiik ostab vanu maale, münte, kuld- ja hõbeesemeid, märke, mõõblit, raamatuid jms. Pakkuda võib kõike, mis tundub olevat vana. Harju 13, 644 0747, 511 8825

Ostan vanu raamatuid. 514 0618

Raamatuid - uusi ja vanu, märke, postkaarte, vanaraha jne tel: 5803 6162

Ehitus/remont

Vannide renoveerimine! Tel. 656 0941, 503 1943 www.vannvannis.ee

Laen

Usaldusväärne firma annab laenu kinnisvara ja sõidukite tagatisel üle Eesti. Tel. 515 1259 www.eurestfund.ee

Laen kinnisvara tagatisel. AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega!

Kiirilaen24.ee - laenu tagatisega ja ilma 800 2424, 730 2155

Teenus

KAARDID ENNUSTAVAD Tel. 900 1727 Ennustajad 24h. h. 1,09 €/min

Äriteenus

OÜ WASP Project - valmisfirmad, äri- ja mittetulundusühingute asutamine ja müük/ incorporation and sale of companies. Gsm (+372) 5112 061, tel (+372) 6770 155, fax (+372) 6770 154. www.wasp.ee Skype: waspltd

FIRMADE LIKVIDEERIMINE
www.likvideerimine.ee, 6 261 265

Tervis

Parasühholoog Stepanjan. Abi alko- holi-, nikotiinisõltuvuse ja liigse kehakaalu puhul. Tel. 5858 8910

Remember.ee

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäeva- ringselt kogu Eesti piires. Tuhastamismatus soodsaima hinnaga. Kõik matuseteenused. KAKS KABELIT ja PEIERUUMI Suurim urnivalik Eestis. Tel 623 8808 24h www.krematoorium.ee

Mälestame kauaaegset koostööpartnerit

ENDO
EINASMAAD

Avaldame kaastunnet omastele.

AS Maleko

Avaldame südamlikku kaastunnet Heli, Marie, Helena ja Argo Mõistlikule ema ja vanaema

SALME
TRIIGI

lahkumise puhul.

Tallinna Liivaku Lasteaia pere

Kallist hoidjatädi

LEILA
KOSKE

mälestavad ja avaldavad kaastunnet omastele

Johanna, Jürgen, Karmen ja Indrek

Avaldame sügavat kaastunnet Riin Allesele abikaasa

ÜLO
ALLESE

kaotuse puhul.

Talent Plastics Tallinn AS

Meie sügav kaastunne Merike Paltsile kalli ema

ASTA
REITELI

kaotuse puhul.

Töökaaslased Tallinna Õpetajate Majast

Südamlík kaastunne kolleeg Angela Laevale kalli ema

ENE
RIDALI

kaotuse puhul.

AS SUSI töökaaslased

Kallist ema ja vanaema

HELVI
MATTO

6.10.1925-27.2.2011

leinavad Tiina ja Reet peredega. Hüvastijätt 5. märtsil kl 11 Pärnamäe krematooriumis.

Avaldame kaastunnet Reet Mattole

EMA

surma puhul.

Politsei- ja Piirivalveameti tõlkebüroo

Südamlík kaastunne abikaasale ja lähedastele

HEINO
SAARELAIU

13.6.1931-24.2.2011

surma puhul.

Endised töökaaslased RPI "Eesti Tööstusprojektist"

ANTI
RÜÜT

23.4.1964-26.2.2011

Leinavad ema, isa, õde ja vend perega

Südamlík kaastunne Alefina Laskovenkole

EMA

kaotuse puhul.

AS A&G

Avaldame südamlikku kaastunnet Toomas Kohtile

ISA

lahkumise puhul.

Töökaaslased osaühingust TKL Kaubanduse

Sügav kaastunne Anne Teigarile armsa isa

ARTUR
TEIGARI

5.3.1920-27.2.2011

surma puhul.

Töökaaslased Selveri köögist

Kui elab veel emake, siis rikas oled sa. Kui suigub ta kord unele, end leiad vaesena.

Armas Hele. Meie kaastunne

EMA

kaotuse puhul.

Kolleegid Teko üldainetest

AS Harju Kek mälestab

TOOMAS
VISNAPUUD

ja avaldab sügavat kaastunnet lähedastele.

Elu on laul, habras ta viis... heliseb hetke... ja kustub siis...

Mälestame head sõpra

TARMO
RUBENIT

ning avaldame sügavat kaastunnet abikaasale, lastele ja vanematele.

Riivo perega

Teatame sügava kurbusega, et meie hulgast on lahkunud kallis ema, vanaema ja vanavanaema

MARTA KULIKOVA

15.3.1928-28.2.2011

Tütar lähedastega

Leinateenistus 5. märtsil kl 14 Rapla kirikus.

Südamlík kaastunne Eve Kasele abikaasa

JÜRI
KAARMA

kaotuse puhul.

Kolleegid ja üliõpilased Eesti Kunstiakadeemia nahakunsti osakonnast

Avaldame sügavat kaastunnet armsale Evele, Annale ja Aadamale abikaasa ja isa

JÜRI
KAARMA

kaotuse puhul.

SA Tallinna Graafikatriennaal

Leiname lahkunud sõpra

TARMO
RUBENIT

Kaastunne omastele.

Ain, Jaak, Jüri, Peep, Priit ja Rein peredega

:aed ORHIDEEDE LUMMUSES

Arvamus 2

Uudised 4

Politiika 8

Kultuur 12

Kodu&kinnisvara 13

Sport 16

Eesti Päevaleht
www.epl.ee kolmapäev, 2. märts 2011
TOIMETAJA: TANEL MURRE

Urmas Laansoo:
Eesti orhideekaitse klubi
valis 2011. aasta orhideeks
tõmmu käpa
(*Orchis ustulata*).

Orhideelisi ehk käpalisi (*Orchidaceae*) on kogu maailmas 22 500 liiki 779 perekonnast. See pole kaugeltki lõplik, sest igal aastal avastatakse (ja kirjeldatakse) uusi liike üha juurde. Eestis kasvab looduslikult 36 liiki käpalisi, Euroopa on 650 liiki kodumaa.

Urmas Laansoo
Tallinna botaanikaead

Orhideesid peetakse taimeriigi juveelideks, nende ümber on palju salapära, võlu, lummust, imetlust ja ainulaadset ilu. Orhideed kehastavad meile muinasjutulist maailma, nendega suhtlemine aitab unustada argimuresid. Orhideedel on taimeriigis erandlik koht. Professionaalsed orhideekasvatajad Eevi Siibak ja Ingrid Mägar ütlevad orhideede kohta: „Nad lummavad oma salapärase iluga ja muudavad ruutinsse päeva põnevaks seikluseks taimemaailmas.” Öitsev või kasvav tubane orhideetaim lisab päeva ja ruumi killukese troopilist hõngust.

Looduses kasvab kõige rohkem käpalisi troopilistel aladel. Malaisias on 4500 ja Uus-Guinea saarel 2300 liiki käpalisi. Enamik troopilisi orhideesid kasvab niisketes hämarates metsades puude võrades epifüüdi ehk pealis-taimena. Aga neid võib kohata ka maapinnal, kividel, kaljuservadel, päiksepaistelises kohtades, harvem isegi vooluvees. Orhideede hulgas on ilma klorofüllil ehk leheroheliseta liike, liaane, nagu vanill, või isegi üheaastasi taimi. Looduses tolmeldavad käpaliste õisi mesilased, herilased, kärbsed, liblikad, sääsed, sipelgad, mardikad, linnud, nahkhiired, teod ja isegi konnad.

Esimesed orhideesordid aretati 18. sajandil Jaapanis. Euroopas alustati orhideekasvatusega Inglismaal Veitchi aiandis 19. sajandi keskel. Esimesena kasvutati seemnetest katleiasid, esimesena öitsema aga saadi mudikäpad (*Calanthe*). 21. sajandil on sordiaretus veelgi hoogustunud ja tänapäeval tuntakse üle 110 000 sordi ja hübriidi. Igal kuul lisandub maailmaturule vähemalt 150 uut orhideesorti. Valik on suur ja mitmekesine ning mis peamine – orhideesid on võimalik kodus kasvatada.

Alustama peaks taime kasvunõuete väljaselgitamisest. Laialt levinud arvamus, et orhideetaime peab kasvatama läbi-paistvas plast- või klaasanumas, ei vasta tõele. Klorofüllil ehk leherohelist sisaldavate juurtega orhideed võib istutada valgust lä-

bilaskvasse anumasse, kuid see pole ilmtingimata vajalik.

Kolm kõige olulisemat reeglit enamiku troopiliste orhideede kasvatamiseks on sellised: vältida külma veega kastmist, potimulgust väljavalgunud vett mitte jätta mitmeks päevaks potialusele ja alates veebruari teisest poolest kuni oktoobrini orhideetaime kaitsta otsese keskpäevase päikese kiirguse eest.

Varjutamiseks sobib õhem kardin või õhukese koega kangas või muu käepärane, aga lihtsam on tõsta taim lihtsalt aknalaualt mujale, nii et päikese kiirgus taimemele peale ei paista. Kastmiseks on sobilik puhas vihmavesi, toaleige lumesulamisvesi või muu pehme vesi (filtreeritud või keedetud), kui kraanivesi on sooladerikas ja kare. Tähtis on ka õhu liikumine ruumis ja värske õhu juurdepääs, kuid vältima peab taimede külma õhuga kokkupuudet.

Talvel poest taime koju tuues tuleb soojalembene lõunamaalane külma ilmaga mitmekordsesse paberisse pakkida. Jälgida, et pakend nii tipus kui alt oleks korralikult kinni teibitud või klammerdatud. Taimede õienupude kolletumine või enneaegne varisemine on sageli põhjustatud järskudest asukohatingimuste muutustest. Kui õienupud varisevad, pole veel põhjust arvata, et kogu taim on hävinud.

Kastmine nõuab täpsust

Kastmine on orhideekasvataja kõige keerulisem hooldusvõte. Kõige sagedamini on taimede hukkumise põhjuseks ülekastmine ja sellest põhjustatud juurte normaalse funktsioneerimise häired. Kastmise sagedus sõltub ruumi temperatuurist, poti materjalist, taime seisundist ja paljust muust. Äraproovitud viis kastmisvajaduse kindlaksteigmiseks on katsuda sõrmega. Kui sõrm jääb muldapistmise järel (kogu sõrme ulatuses, mitte katsuda ainult pindmist kihti!) kuivaks, on kastmisaeg käes, kui sõrm jääb mullaseks ja potis on tunda niiskust, pole kasta vaja. Orhideetaimi võib ka koos poti-ga leige veega anumasse vannitada, kuni substraadist enam õhumulle ei eraldu.

- 1- Maudi veenuseking
- 2- Veenuseking
- 3- Kuuking „Mini Mark”
- 4- Brassaada „Orange Delight”
- 5- Sinikäpp „Baby Blue”
- 6- Howeara „Lava Burst”

epl.ee

MINE ORHIDEEDE NÄITUSELE!

Palaval ajal mõjub hästi taimede hommikul või päeval ajal piserdamine puhta sooja veega. Piserdamisel arvestada sellega, et taim jõuaks pimedaks ajaks kuivada. Piserdada ei maksa, kui tuba on jahe või päike paistab lehtedele. Jahedus ja liigniiskus soodustavad seen- või bakterhaigustesse nakatumist, päiksepaistel piserdamine võib põhjustada lehtede põletust.

Väetada tasub ainult kasvavaid või öitsvaid taimi, mil toitainevajadus on loomuosaselt suurem. Kui taimed uusi lehti ei kasvata, puhkavad või ei öitse, pole väetada vaja. Sobivamad on spetsiaalselt orhideede jaoks väljatöötatud eriväetised, kus on lämmastikku vähem, kuid kaaliumi, fosforit ja mikroelemente sobivalt lisatud.

Väetiselahuse tegemisel tuleb lähtuda pakendil soovitatust. Pigem olgu väetiselahus soovitatust lahjem, sest üleväetamisega või liiga tugeva väetiselahusega väetades võime taimele rohkem kahju teha, kui üldse mitte väetades. Orhideede jpm taimede väetamisel on veel üks oluline tingimus. Enne väetiselahusega väetamist kastke mulda puhta leige veega, sest kuivad juured on tundlikud isegi lahja väetiselahuse suhtes.

Igal aastal pole orhideetaime ümber istutada vaja. Ümberistutamine on vajalik, kui jämedad männikorbatükid on muutunud pudedaks või kõdunenud. Ümberistutamiseks sobilikum aeg on kevadel ja suve esimesel poolel. Valmis pakendatud orhideesubstraadile on kodus hea juurde lisada väiksemaid lehtpuusõetükke või veinipudelikorgi tükikesi. Puusüsi vähendab mädanikesse nakatumise ohtu ja korgitükid lisavad õhurikkust, mis on vajalik juurtele.

Taime potis kasvatamine pole ainus võimalus. Kasvualusena võib kasutada ka sobiva suurusega männikorbatükki, korgitammekorki, puidust korvi jms. Kahjuritest võivad käpalisi kahjustada punane kedriklest, villitai, lehetäi, kilptai, ripslane jt. Tõrjet tuleks alustada esimest kahjustuste ilmnemisel ega mitte oodata, kuni lehed kolletuvad või enneaegselt varisevad. ●

Suusa-MM Oslos: kas sprint annab Eestile taas põhjust rõõmustamiseks?

Loe Eesti Päevalehe topeltküljelt juba homme!

raamat+leht
ISSN 1406-0779

leht

